

TRUMPAI

Kaimo šventė

Liepos 27 d. A. ir M. Miškinių literatūrinėje-etnografinėje sodyboje Juknėnų bendruomenė rinkosi į tradicinę šio kaimo šventę „Kaip gyveni, kaimyne?“, kur netrūko gerų emocijų, juoko, dainų, šokių su muzikos grupe „Metronomas“.

Poezijos knyga

Šiuo metu emigracijoje gyvenanti uteniškė poetė Rūta Mikulėnaitė-Jonuškienė išleido penktąją savo poezijos knygą „Mėlynų naktų vieškeliai“, kuri, pasak autorės, ilgai brendo, kol išvydo dienos šviesą. Ši poezijos knyga rugsėjo 27 d. bus pristatyta ir Utenoje.

Europos čempionatas

Rumunijoje pasibaigė Europos laisvojo skridimo aviamodelių čempionatas. Jame sėkmingai Lietuvos rinktinės sudėtyje dalyvavo Utenos aviamodeliavimo sporto klubo nariai. Rolandas Mackus F-1-B (modeliai su gumos varikliais) rungtyje užėmė aukštą ketvirtą vietą, o Modestas Snukiškis F-1-A (sklandytuvai) rungtyje iškovojė šestą vietą.

Nedirbs biblioteka

Liepos 30–rugpjūčio 20 d. nedirbs Pakalnių biblioteka.

udiena.lt

Sužinok pirmas!

9 771648 078003

Savivaldybė
perka
butus

2 psl.

Vaistų
poveikis
kepenims

8 psl.

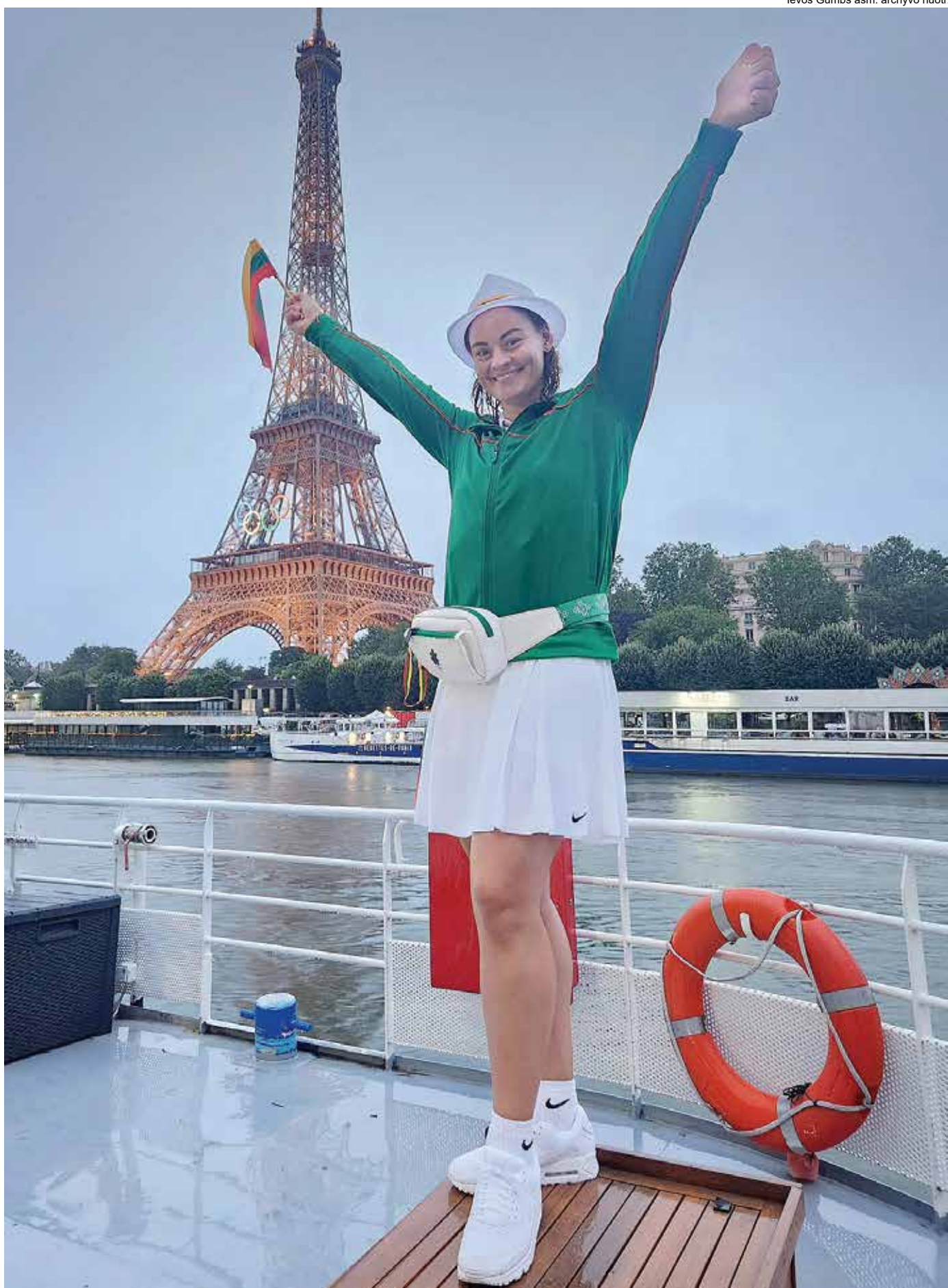

Uteną
palietė
audra

13 psl.

Olimpinio starto laukianti uteniškė: „Lietuviams norisi palinkėti nekalti sportininkų prie kryžiaus, jei jiems nepasiseka“

levos Gumbs asm. archyvo nuotr.

Disko metikė leva Gumbs ne tik pirmą kartą dalyvauja olimpinėse žaidynėse, bet ir anksčiau nė karto nėra buvusi Paryžiuje

Skaitykite 3, 4 psl.

ESO patarimai gyventojams

Lietuvoje pražūsus audrai (daugiau apie tai skaitykite 13 psl.) ESO primena, ką daryti, jeigu pastebėjote nutrūkusį elektros laidą:

- nelieskite nutrūkusio elektros laido;
- neikite arčiau 8 metrų iki laido;
- nesiartinkite prie medžio, ant kurio užkrito elektros laidas.

Apie nutrūkusius laidus arba kitą pavojingą su elektra susijusią situaciją kuo greičiau praneškite ESO telefonu 1852.

Parengta pagal ESO inf.

Socialinė parama mokiniams 2024–2025 mokslo metais

Artėjant 2024–2025 mokslo metams primename apie galimybę gauti socialinę paramą mokiniams. Parama tiek nemokamam maitinimui, tiek mokinio reikmenims įsigyti gali būti teikiama, jeigu pajamos vienam iš bendrai gyvenančių asmenų neviršija 264 Eur. Taikomos išimties, kai šeimoje yra trys ir daugiau vaikų, arba susiduriama su liga, nelaimingu atsitikimu, socialine rizika, tuomet pajamų riba padidėja iki 352 Eur. Išimties atvejais, patikrinus gyvenimo sąlygas, pagal seniūnijos komisijos surašytas rekomendacijas gali būti skirta visų rūšių parama, jeigu pajamos vienam iš bendrai gyvenančių asmenų neviršija 440 Eur.

Nemokami pietūs, nepriklausomai nuo šeimos pajamų, skiriami priešmokyklinių, pirmų ir antrų klasių mokiniams. Atskiro tėvų (globėjų) prašymo pateikti nereikia.

Mokiniams nemokamas maitinimas skiriamas iki mokslo metų ugdymo proceso pabaigos, o abiturientams – iki brandos egzaminų sesijos pabaigos.

Mokinio reikmenims įsigyti skiriama 110 eurų vienkartinė parama vienam mokiniui per kalendorinius metus.

Prašymą gauti nemokamą maitinimą galima pateikti nuo liepos 1 d. iki mokslo metų pabaigos, o jei norima gauti paramą mokinio reikmenims įsigyti – nuo liepos 1 iki spalio 5 d. Pateikus prašymus vėliau, ši parama neskiriama.

Naujiems mokslo metams visi pareiškėjų prašymai dėl socialinės paramos mokiniams gali būti pateikiami šiais būdais:

- el. būdu per Socialinės paramos šeimai informacinę sistemą www.spis.lt;

- atvykus į gyvenamosios vietos seniūniją;
- atvykus (iš anksto užsiregistravus) į Utenos rajono savivaldybės administracijos Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrių.

Išankstinė klientų registracija vykdoma tel.: +370 389 61629, +370 389 50460 arba atvykus į Utenos rajono savivaldybės administracijos Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrių (Utenio a. 4, Utena, 112 kab.).

Papildoma informacija teikiama tel.: +370 389 61628, +370 389 63996 arba el. paštu socrupyba@utena.lt.

Utenos rajono savivaldybės administracijos inf.

UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA SOCIALINIO BŪSTO FONDUI PLĖTOTI PERKA DVEJŲ IR TRIJŲ KAMBARIŲ BUTUS UTENOS MIESTE

Perkančioji organizacija: Utenos rajono savivaldybės administracija (toliau – Savivaldybė), kodas 188710442, Utenio a. 4, Utena, tel.: +370 389 43535, +370 389 48697, el. p.: vitalija.sirvydiene@utena.lt, danute.simoneliene@utena.lt.

Pirkimas vykdomas vadovaujantis Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamojų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 1036 „Dėl Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamojų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, įgyvendinant projektą „Socialinio būsto plėtra Utenos mieste“ Nr. 29-401-P-001, finansuojamą Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Utenos rajono savivaldybės biudžeto lėšomis. Siekiant didinti Savivaldybės socialinio būsto fondą ir išplėsti galimybes aprūpinti būstu asmenis su negalia, kuriems reikalingas specialiai pritaikytas būstas (turintis judėjimo ir (ar) psichikos, ir (ar) proto, ir (ar) regos negalią, atitinkantys Būsto pritaikymo neįgaliesiems tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. A1-103, 3.1-3.4 papunkčiuose įvardintus asmenis), ir gausias šeimas (kaip apibrėžta Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 punkte), turinčius teisę į socialinio būsto nuomą. Būstai bus įsigijami Savivaldybės nuosavybėn.

Pirkimo būdas: skelbiamos derybos.

Perkami butai Utenos mieste:

- vienas dviejų kambarių butas pirmame pastato aukšte, buto bendras (naudingasis) plotas ne didesnis kaip 56 kv. m;
- vienas trijų kambarių butas pirmame pastato aukšte, buto bendras (naudingasis) plotas ne didesnis kaip 75 kv. m;
- vienas trijų kambarių butas, buto bendras (naudingasis) plotas ne didesnis kaip 75 kv. m.

Siūlomi butai:

- perkami su inventorizuotais ir teisiškai įregistruotais būstų priklausiniais (rūsiais), jei tokie yra, o būstų kadastro bylos turi atitikti esamų būstų patalpų padėtį, gyvenamosios patalpos įregistruotos Nekilnojamojo turto registre;

- būstai negali būti ginčo objektas teisme, įkeisti, areštuoti, negali būti įsiskolinimų, 10 dienų iki pirkimo–pardavimo sutarties pasirašymo dienos turi būti nutrauktos nuomos sutartys ir išskeldinti bei išdeklaruoti visi juose gyvenantys asmenys;

- būstai negali turėti bendrojo naudojimo patalpų (virtuvės, tualetų, dušo, balkono);

- siūlomi parduoti būstai turi būti geros techninės būklės, t. y. tinkami gyventi be papildomų remonto išlaidų, atitikti statybos bei specialiujų normų (higienos, priešgaisrinės saugos) reikalavimus: būste turi būti komunaliniai patogumai (vandentiekis, kanalizacija, centrinis ar vietinis šildymas, karštas vanduo); būste turi būti įrengti visi esamų komunikacijų apskaitos prietaisai (Šalto vandens, karšto vandens, elektros, dujų skaitikliai); santechnikos įranga – vamzdynas, vonia arba dušas, klozetas, plautuvė, praustuvas, vandens maišytuvas – turi būti veikiantys; elektros instaliacija – kištukiniai lizdai, jungtukai, laidų izoliacija – turi būti tvarkinga; sienos, lubos ir grindys turi būti tvarkingos (neištrupėjusios, neišlūžusios, be pelėsio); turi būti veikiantis viryklė, dujinė viryklė turi būti prijungta prie veikiančių dujotiekio tinklų;

- statinio (būsto) energinis naudingumas turi būti ne mažesnės nei C klasės;

- fizinis nusidėvėjimas pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis turi būti ne daugiau kaip 60 procentų.

Pirkimo sąlygas ir pasiūlymo formą galima rasti Utenos rajono savivaldybės interneto tinklapyje www.utena.lt. Taip pat pirkimo dokumentai išduodami nemokamai Utenos rajono savivaldybės administracijos Turto valdymo skyriuje, 315 kabinete (Utenio a. 4, Utena). Detali informacija teikiama nurodytais kontaktais.

Pasiūlymas ir parduodamo turto dokumentai privalo būti pateikti lietuvių kalba.

Pasiūlymų ir pirkimo dokumentų teikimo terminas – iki rugpjūčio 12 d. 17 val.

Kartu su pasiūlymu reikia pateikti šiuos parduodamų gyvenamųjų būstų dokumentus (jų kopijos patvirtintos teisės aktų nustatyta tvarka): nuosavybę patvirtinantys dokumentai; kadastro duomenų byla; įgaliojimus patvirtinantys dokumentai, suteikiantys teisę asmeniui pateikti pasiūlymą ir parduodamo būsto dokumentus ir (ar) derėtis dėl būsto pardavimo, ir (ar) sudaryti pirkimo–pardavimo sutartį ar kitaip disponuoti būstu, kai šis nėra būsto savininkas; statinio (būsto) energinio naudingumo sertifikatas; pažyma apie būsto savininko įsipareigojimus bei įsiskolinimus, susijusius su namo modernizavimu, kreditu ir (ar) palūkanomis; bendraturčių sprendimas (sutikimas) parduoti būstą Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.79 straipsnio nustatyta tvarka; dokumentai, patvirtinantys santechnikos įrangos garantiją (garantinio tiekimo sutartis, garantinis raštas, čekis, kasos orderis (jeigu yra); kiti, kandidato nuomone, reikalingi dokumentai.

Komisijos posėdis, kuriame bus atplėšiami vokai su paraiškėmis įvyks rugpjūčio 13 d. 9 val. adresu: Utenio a. 4, Utena, 314 kab.

Utenos rajono savivaldybės administracijos inf.

Iškelta beveik 220 Dauniškio parko kovų lizdų

Kaip informuoja Utenos rajono savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybė) Aplinkos apsaugos skyrius, kiekvienais metais UAB „Utenos komunalininkas“ Savivaldybės užsakymu ir gavusi leidimą iš Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Gyvosios gamtos apsaugos departamento iškelia Dauniškio parke esančius kovų lizdus.

Vadovaujantis Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių nuostatomis, kovų lizdų negalima ardyti nuo kovo 1 iki liepos 1 d., todėl šie darbai yra vykdomi nuo liepos 1 iki vasario 28 d.

Liepos mėnesį buvo vykdomi Dauniškio parke esančių kovų lizdų iškėlimo darbai. Iškelta 217 vnt. šių paukščių lizdų.

„Utenos dienos“ inf.

Olimpinio starto laukianti uteniškė: „Lietuviams norisi palinkėti nekalti sportininkų prie kryžiaus, jei jiems nepasiseka“

Deimantė ZARANKIENĖ
deimante@utenosdiena.lt

Liepos 26-os, penktadienio, vakarą Prancūzijos sostinėje Paryžiuje merkiant lietui išpūdingai atidarytos 2024 metų olimpinės žaidynės. 33-iesiose vasaros olimpinėse žaidynėse Lietuvai atstovauja 50 pajėgiausių šalies atletų, tarp kurių pavyko pakliūti ir uteniškei disko metikei Ieva Gumbs (buvusi Zarankaitė). 29-erių lengvaatletė lydima ją treniruojančios mamos Vitos Zarankienės į Paryžių atvyko gerokai anksčiau prieš savo startą vien todėl, kad turėtų galimybę dalyvauti olimpiados atidarymo ceremonijoje. Vėlų sekmadienio vakarą „Utenos diena“ pavyko telefonu susisiekti su I. Gumbs ir iš pirmų lūpų išgirsti, kokiomis emocijomis ji šiuo metu gyvena olimpiame kaimelyje.

Olimpinės žaidynės pirmą kartą istorijoje atidarytos ne stadione – 85 įvairaus dydžio laivai plukdė 205 delegacijų, tarp jų ir Lietuvos, atstovus Senos upe Paryžiaus širdyje, o aplinkui įrengtose laikinose tribūnose ir ant tiltų ceremoniją stebėjo keli šimtai tūkstančių žiūrovų.

10 atidarymo išskilmėse dalyvavusių mūsų šalies olimpiečių (ne visi Lietuvos atstovai į Paryžių atvyko vienu metu), taip pat jų treneriai, olimpinės misijos vadovai vilkėdami žalios ir baltos spalvų aprangą bei mojuodami trispalvėmis plaukė laivu nuo Austerlico tilto iki Eifelio bokšto. Garbės svečių tribūnoje ceremoniją stebėjo Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda ir pirmoji ponija Diana Nausėdienė, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė Daina Gudžinevičiūtė.

Uteniškai, tik per plauką nepatekusiai į 2020 metais vykusias Tokijo vasaros olimpinės žaidynės, Paryžiaus žaidynės – pirmosios. Prieš išvykdamą į šias

svarbiausias tarptautines varžybas I. Gumbs oro uoste ją kalbinusiems žurnalistams sakė, kad „jau kelias dienas viskas viduje verda“, tad stengiasi tvardyti

Olimpinės žaidynės yra pačios svarbiausios varžybos, ir mes visi esame puikiai pasiruošę jose dalyvauti, bet svarbiausia psichologija – kaip suveiks kompiuteris galvoje.

jaudulį, kuris apima vien pagalvojus apie olimpinės žaidynės. „Tai svajonių svajonė visiems sportininkams, todėl vis stengiuosi save nuraminti, nes nesinori perdegti“, – tądien teigė ji.

Paryžiuje Lietuvos garbę gins ne tik uteniškė lengvaatletė Ieva Gumbs (sėdi viduryje), bet ir 3x3 krepšinio rinktinės sudėtyje esantis Utenos „Juventus“ klubo direktorius Gintautas Matulis (sėdi ant žalio žiedo pirmas iš dešinės)

Liepos 28-ą paprašyta pasidalyti išpūdziais iš olimpinio žaidynių atidarymo ceremonijos, I. Gumbs „Utenos diena“ sakė, jog atidarymas yra esminė šių žaidynių dalis, todėl tiek ji, tiek jos mama labai džiaugiasi, kad turėjo galimybę jame dalyvauti. „Mums visiems labai patiko plaukti laivais. Visi laivai plaukė vieni pro kitus, tad mes susirėkavo-

me, susimojavome su kitų šalių delegacijomis, netgi mėtėme į tuos laivus olimpinis ženklus. Buvo labai smagu, – šypsodamasi pasakojo ji. – Netgi tas lietus, kuris palengva vis stiprėjo, savotiškai tiko. Aišku, šiek tiek sušalome, sušlapome, bet nepervargome ir neperšalome. Iš karto po plaukimo visi sugrįžome į olimpinį kaimelį, atidarymo ceremonijoje toliau

nedalyvavome, nes kai kurių sportininkų jau netrukus laukė startai, kitų – pasiruošimas.“

Nors televizijos žiūrovai savo ekranuose Lietuvos delegaciją matė vos kelias sekundes, I. Gumbs teigimu, laivu mūsų šaliai plaukė keliasdešimt minučių. „Visi kartu draugiškai važiavome į atidarymo ceremoniją, paskui vieningai laukėme,

Tęsinys 4 psl.

Ieva Gumbs mama Vita Zarankienė, kuriai nepavyko patekti į olimpinės žaidynės kaip sportininkei, šiandien džiaugiasi galėdama dalyvauti jose kaip savo dukros trenerė

Olimpinio žaidynių atidarymo ceremonijoje dalyvavusi Lietuvos delegacija plaukė laivu nuo Austerlico tilto iki Eifelio bokšto

Olimpinio starto laukianti uteniškė: „Lietuviams norisi palinkėti nekalti sportininkų prie kryžiaus, jei jiems nepasiseka“

Pradžia 3 psl.

kada išplauksime, o plaukdami išvydę vienoje ar kitoje upės pusėje savo šalies vėliavą skanduo davome „Lietuva!“ – apie vienas įsimintiniausių gyvenimo akimirkų neslėpdama susižavėjimo kalbėjo sportininkė.

Uteniškė disko metikė daugybę metų siekė savo svajonės patekti į olimpinės žaidynes išsipildymo, o kai tai pagaliau atsitiko, jai, kaip pati teigė, pirmosios dienos olimpiniam Paryžiuje buvo „kažkoks kosmosas“. Ką reiškia vien galiybė būti tarp pasaulio rekordininkų, olimpių čempionų – sporto žvaigždžių...

Dalyvavimas olimpinėse žaidynėse I. Gumbs – ne vienintelis pirmas kartas, mat Paryžiuje iki šiol ji taip pat nėra buvusi. „Olimpinis kaimelis, kuriame gyvename, yra toliau nuo Ei-

felio bokšto, kitų miesto pažibų. Net nežinau, kaip perteikti tą džiaugsmą, kurį patyriau, kai plaukdama laivu pamačiau išpūdingąjį Eifelio bokštą“, – sakė pašnekovė.

Lietuvos atletai olimpiniam kaimelyje įsikūrę 13-ame name, tačiau viliasi, kad tai nesėkmės neprišauks. I. Gumbs su savo mama V. Zarankiene gyvena atskiruose butuose, bet tame pačiame aukšte. Kai kalbėjomės, uteniškė olimpietė penkių kambarių bute (jame įrengti du tualetai, dušas, vonia) karaliavo viena – laukė už kelių dienų atvykstančių kitų lengvaatlečių.

Pasak disko metikės, tiek jai, tiek mamai dalyvavimas olimpinėse žaidynėse – išskirtinė ir labai įdomi patirtis. „Esame kartu dalyvavusios Europos, pasaulio čempionatuose, bet olimpinės žaidynės yra visai kitas lygis. Mano mamai kadaise ne-

pavyko patekti į olimpinės žaidynes kaip sportininkei, todėl ji labai džiaugiasi, kad gali dalyvauti jose kaip trenerė, – pridūrė I. Gumbs. – Štai šiandien ji pagaliau įsidrąsino ir ėmė su kitais dalyviais keistis olimpiniais ženklukais. Lietuvos tautinis olimpinis komitetas visai mūsų šalies delegacijai išdalijo ženklukų, ant kurių yra užrašas „Lietuva“, pavaizduota vėliava, olimpiniai žiedai, o mes tais ženklukais keičiamės su kitų šalių sportininkais. Tokia tradicija. Labai smagu stebėti, kurie ženklukai gražesni, įdomesni. Prisirinkome visokiausių.“

Pirmąsias dvi viešnagės Paryžiuje dienas uteniškė lengvaatletė, kaip pati pasakojo, visur vaikščiojo, viskuo grožėjosi ir fotografavo, tačiau netrukus perėjo prie rimto režimo – sekmadienį jau leido laiką sporto salėje ir dėlėjo paskuti-

nus akcentus prieš didįjį startą. „Aš jau visiškai režime, o mama dar *gastroliuoja*“, – juokėsi olimpietė ir pridūrė, kad jos mama spėjo ir dviračiu po olimpinį kaimelį pasivažinėti.

I. Gumbs pasidžiaugė sulaukianti tikrai daug palaikymo, gražių žinučių, sveikinimų. Tai, anot jos, labai motyvuoja. Visgi sportininkė apgailestavo, kad viešojoje erdvėje tautiečiai negaili mūsų šalies olimpiečiams karčios kritikos. Ji teigė norinti lietuviams palinkėti daugiau pasidžiaugti ir sportininkų „nekalti prie kryžiaus“, jei jiems nepasiseka. „Olimpinės žaidynės yra pačios svarbiausios varžybos, ir mes visi esame puikiai pasiruošę jose dalyvauti, bet svarbiausia psichologija – kaip suveiks kompiuteris galvoje, – metaforiškai kalbėjo uteniškė. – Kaip mano vyras sako, olimpinėse žaidynėse dalyvauja tik 32 disko metikės,

o pasaulyje yra aštuoni milijardai žmonių. Jau vien pakliūti į šias varžybas – labai didelis pasiekimas. Aš vos per plauką nepatekau į Tokijo olimpinės žaidynes. Buvo labai sunku ir skaudu, bet džiaugiuosi, kad mane visada palaikė tiek daug žmonių, ir pažįstamų, ir ne. Aišku, norisi pasirodyti kuo geriau, garbingai atstovauti ne tik Lietuvai, bet ir Utenai. Aš tikrai labai stengiuosi.“

Disko metikės I. Gumbs startas atrankos varžybose – rugpjūčio 2 d.

Paryžiaus olimpiadoje Lietuvos garbę gins ir 3x3 krepšinio rinktinės sudėtyje esantis Utenos „Juventus“ klubo direktorius Gintautas Matulis. Ši rinktinė kovas pradės liepos 30 d.

Olimpinės žaidynės baigsis rugpjūčio 11 d. Jose dalyvaus 10 714 sportininkų, kurie kovos dėl 329 medalių komplektų 32-iejose sporto šakose.

„Via Lietuva“ iki metų pabaigos visoje Lietuvoje įrengs bei atnaujins kone 400 pėsčiųjų perėjų

„Via Lietuva“ tęsia eismo saugos priemonių diegimo šalies keliuose darbus. Bendrovė per šiuos metus visoje Lietuvoje planuoja įrengti bei atnaujinti rekordinį skaičių – 360 – pėsčiųjų perėjų, pernai šis skaičius siekė 176. Taip pat šiemet „Via Lietuva“ ketina įrengti ir per 100 inžinerinės eismo saugos priemonių: sankryžų, tvorų, saugančių eismo dalyvius nuo laukinių gyvūnų, apsauginių kelio atitvarų, greičio mažinimo kalnelių, salelių ir kt.

Iš viso Lietuvos valstybinės reikšmės kelių tinkle šiuo metu yra beveik 2 000 pėsčiųjų perėjų. Atlikus pėsčiųjų

perėjų saugumo analizę, nustatyta, kad tik apie 12 proc. perėjų yra saugios ir atitinka joms keliamus saugumo reikalavimus.

Pagrindiniai eismo saugumo trūkumai, dėl kurių dalis pėsčiųjų perėjų yra nesaugios ir neatitinka joms keliamų normatyvinių reikalavimų – per plati važiuojamoji dalis, pėsčiųjų eismo infrastruktūros tęsinis, kryptinio apšvietimo nebuvimas, matomumo atstumo neužtikrinimas ir pan.

Kadangi bendras kelių apšvietimas neužtikrina pakankamo pėsčiųjų perėjos apšvietimo, visose remontuojamose pėsčiųjų perėjose, kurios nėra apšvie-

tos kryptiniu apšvietimu, jį suplanuota įrengti. Šis sprendimas padės išskirti pėsčiųjų perėją ir pėsčiuosius, esančius prie jos,

2024 m. didžiausia dalis pėsčiųjų perėjų bus įrengta ar atnaujinta Tauragės, Šiaulių, Marijampolės, Utenos, Alytaus, Kauno, Telšių apskrityse.

„Via Lietuva“ atlikti perėjų modernizavimo ir tobulinimo rezultatai rodo, kad juos atlikus nelaimių, susijusių su pėsčiųjų judėjimu važiuojamosios dalies kirtimo vietoje, skaičiai mažėja.

„Šiemet vykdome didžiausios apimtys kelių ir jų infrastruktūros atnaujinimo darbus šalies istorijoje, tačiau nepamirštame ir saugumo keliuose užtikrinimo. Dėl šios priežasties diegiamie įvairias kompleksines priemones visoje Lietuvoje. Visgi, norint užtikrinti eismo dalyvių saugumą, vien mūsų pastangų nepakaks – saugumas kelyje priklauso ir nuo pačių vairuotojų pasirinkto saugaus greičio ar atidaus vairavimo“, – pabrėžė „Via Lietuva“ Projektų valdymo grupės vadovas Gediminas Katinas.

Teigiami pėsčiųjų perėjų pertvarkymo rezultatai pastebimi ir kelyje Kupiškis–Utena esančioje pėsčiųjų perėjoje. Joje iki tol buvo fiksuota įvykių, susijusių su pėsčiaisiais, o įgyvendinus saugumo priemones (kryptinis apšvietimas, perkėlimas, salelės), tokių įvykių daugiau neužfiksuota.

2024 m. didžiausia dalis pėsčiųjų perėjų bus įrengta ar atnaujinta Tauragės, Šiaulių, Marijampolės, Utenos, Alytaus, Kauno, Telšių apskrityse. Taip pat – Panevėžio, Klaipėdos bei Vilniaus priegose. Planuojama, kad pėsčiųjų perėjų įrengimo ir atnaujinimo darbai bus baigti jau šių metų rudenį.

Parengta pagal „Via Lietuva“ inf.

Atlikus pėsčiųjų perėjų saugumo analizę nustatyta, kad tik apie 12 proc. perėjų yra saugios ir atitinka joms keliamus saugumo reikalavimus

Deimantės Zarankienės nuotr.

Sodyba buvo, yra ir bus lietuvių kraujyje

Ne miestas, ne butai visokiose ispanijose ar graikijose, o būtent sodyba ir poilsis joje yra dažno lietuvių kraujyje. Ir tik čia, atskirai nuo kitų žmonių, mūsų Lietuvos sodybose, yra tikras poilsis ir grįžimas prie šaknų. Apie sodybas ir atgimstantį jų populiarumą ir kalbėjomės su nekilnojamojo turto ekspertu Alvydu Boguševičiumi, kuris yra pardavęs kelis tūkstančius sodybų Rytų Aukštaitijoje.

Kiek laiko užsiimate nekilnojamoju turto ir su jo pirkimu bei pardavimu susijusiais klausimais?

Esu 30 metų atidavęs poilsinio turto prekybai Rytų Aukštaitijoje. Rytų Aukštaitija yra mano paties kiemas – per 30 metų esu gyvenęs 15-oje skirtingų sodybų šiame regione, tad labai gerai suprantu šių žemių vertę bei trauką.

Pirmoji sodybų pirkimo banga buvo 2005–2008 metais. Kas ir kodėl tuo metu pirko sodybas?

Patį pirmąją bangą iš tiesų buvo apie 1990–1994 metus. Pasikeitė politinis fonas, keitėsi vartojimo nuotaikos. Vėliau, po įstojimo į Europos Sąjungą, sodybų pirkimas tiesiog sprogo: pats stojimas į ES, atsigavimas po Rusijos krizės nulėmė gerą emocinį foną. Ekonominis atsigavimas aktyvavo rinką, lėmė sodybų populiarėjimą.

Kas paskatino antrąją sodybų pirkimo bangą prasidėjus COVID-19 pandemijai?

Namų areštas, kontaktų ir judėjimo ribojimas, galimybė dirbti iš namų. Ateitį gaubė nežinomybė, ryšius su išoriniu pasauliu ėmėme palaikyti naudodamiesi technologijomis. Visa tai paskatino žmones fokusuotis į savo aplinkos kokybės gerinimą, saugumo paieškas. Nuosava sodyba, reikšmingas atstumas nuo kaimynų, savo erdvės kontrolė – savotiška nepriklausomybė nuo laisvę gyventi varžančių reguliavimų – visa tai galėjo (gali ir visada galės) suteikti tik sodyba. Sodyba patenkino poreikį kiek galima labiau normalizuoti pasikeitusį pasaulį.

Koks šiandien lietuvių santykis su sodyba ir jos turėjimu?

Sodyba yra tikro lietuvių prigimtyje! Miestuose tikrų miestiečių dar nėra daug – visos lie-

A. Boguševičiaus rankose – suvenyras: senovinė, bet dar veikianti spyra iš Bajorėlių kaime parduotos etnografinės sodybos

tuvybės šaknys glūdi kaimo gryčioje. Lietuviai miškas, pieva, ežeras, upytė – paveldėta iš protėvių, jaugę į kraują. Lietuviai kažkur sielose dar girdi gamtos šauksmą.

Sodyba yra terapinė aplinka, gražinanti žmogui gyvenimo džiaugsmą, kūrybinę gyvenimo energiją, tad dažnai sodybas įsigyja ir siekiantieji pasirūpinti savo sveikata, ypač – bėgantys nuo streso.

Kas dažniausiai įsigyja sodybą?

Sodybą poilsiui perka ir jaunų šeimų, ir specialistai, verslų savininkai be šeimų, galintys dirbti nuotoliu, ir karjerą jau užbaigę senjorai. Šiuolaikinio sodybos pirkėjo tipiškas ne jo demografijoje, o jo poreikyje.

Tėvai nori buvimo gamtoje patirtį perduoti vaikams, suteikti sveiką augimui aplinką – perka sodybą, kad vaikai jaugtų ne į ekraną, o į ryšį su gamta, pačiu savimi, kad vaikystės atsiminuose oštų medžiai.

Specialistai, senjorai sodybose ieško ramybės, ryšio su gamta ir savimi, erdvės pomėgiui ar darbui, lėtam buvimui, klestėjimui.

Kokios sodybos patraukliausios?

Jei sodybos ieškoma poilsiui, norima kuo tvarkingesnės, kuo arčiau gyvenamosios vietos ir kuo gražesnės gamtos apsuptyje. Anksčiau natūralus vandens telkinys buvo kone reikalavimas, dabar jau vertinamas ir miškas, tiesiog graži, tikra Lietuvos gamta – tvenkinį galima išsikasti.

Vertinamos ir autentiškos sodybos, bet jų jau mažai belikę.

Kokios dabartinės tendencijos poilsinio turto rinkoje?

www.namude.lt
info@namude.lt
Tel. + 370 698 51269

Populiarėja bendruomeninis pirkimas – draugai išsidalija didesnį sklypą, perka besiribojančius sklypus, formuoja mikrobendruomenę. Iš dalies ši tendencija yra popandeminė, bet ją stiprina ir geopolitinės realijos, gyvenimo būdo pokyčiai. Šios mikrobendruomenės kartu augina daržoves, talkina vieni kitiems, drauge leidžia laisvalaikį. Dar prieš dešimtmetį sodyba buvo įsivaizduojama kuo toliau nuo kaimynų, o ne artimoje sau brangių žmonių kaimynystėje.

Ar sodyba gali būti investicija?

Sodyba visada yra investicija. Didžiausia investicija į savo paties klestėjimą: sveikatą ir džiaugsmą gyventi. Jei turi šeimą – taip pat ir į šeimos narių gerovę.

Iš finansinės pusės, sodyba taip pat yra investicija – per mano daugiau nei 30 metų nekilnojamojo turto rinkoje nėra buvę, kad parduotume sodybą į minusą.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbėjosi
Lauris VAINAUSKAS

Ministerijos siūlymas: minimali alga nuo 2025 metų – 1 038 eurais

Atsižvelgusi į Trišalėje taryboje profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovų išsakytas nuomones, Lietuvos banko siūlymą ir atnaujintas ekonomikos prognozes, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Vyriausybei siūlo priimti kompromisinį sprendimą ir 2025 metais taikyti 1 038 eurų minimalią mėnesinę algą (MMA), neatskaičius mokesčių, vietoje dabar nustatytos 924 eurų. MMA didėtų 114 eurų, arba 12 proc. Atitinkamai minimalus valandinis atlygis didėtų iki 6,35 euro (dabar 5,65 euro).

Šiuo metu MMA yra 924 eurais ir sudaro 43 proc. vidutinio bruto atlyginimo (atskaičius mokesčius ji siekia 708 eurais ir sudaro apie 53 proc. vidutinio neto atlyginimo) bei nuo 2021 metų (642 eurais) jau kilo 44 proc. Tai vienas sparčiausių MMA augimų tarp EBPO valstybių.

„MMA gerai atlieka perkirstymo ir pajamų nelygybės mažinimo funkciją. Didesnės darbuotojų pajamos taip pat didina ir verslo pajamas (ypač regionuose), nes darbuotojai gali daugiau nupirkti iš vietinio verslo. Pagrindinė per didelės MMA rizika, jei mūsų eksportuojančios įmonės nebegalėtų parduoti savo produkcijos. Todėl mūsų tikslas – didinti MMA nuosekliai, bet atsargiai, kartu skatinant eksportuojančius

darbdavius pereiti nuo konkurencijos mažesne kaina (pigiosne alga), prie konkurencijos aukštesne kokybe. Taip visi būtų turtingesni“, – sakė laikinai einantis socialinės apsaugos ir darbo ministro pareigas Vytautas Šilinskas.

Trišalė taryba susitarė dėl MMA didinimo, bet nepriėmė vieno sprendimo dėl 2025 metų MMA dydžio, nes šiuo klausimu buvo pateiktos skirtingos nuomonės: darbuotojų atstovai MMA siūlė kelti pagal sutartą formulę, t. y. 15,8 proc., arba iki 1 070 eurų, darbdavių atstovai pritarė Lietuvos banko pasiūlymui MMA didinti palaipsniui, nuo 2025 metų MMA kelti 10 proc., arba iki 1 016 eurų. Vyriausybės pozicija buvo siekti darbdavių ir profesinių sąjungų sutarimo ir pritariama socialinių partnerių sutartam dydžiui, jeigu toks būtų buvęs.

Minimaliosios algos ir minimalaus valandinio įkainio didinimas

Metai	MMA, Eur „ant popieriaus“	MMA, Eur „į rankas“	MVA, Eur „ant popieriaus“
2023	840	633	5,14
2024	924	708	5,65
2025	1038	777	6,35

MVA-Minimalus valandinis atlygis

secmin.lrv.lt

Darbdaviams ir darbuotojams nesusitarus dėl konkretaus MMA dydžio, SADM siūlo vadovautis darbdavių ir Lietuvos banko strategija 50 proc. VDU pasiekti ne iš karto, bet per dvejus metus. Kita vertus, konkrečią sumą siūlo didesnę, nei pageidavo darbdaviai, nes pagal atnaujintas prognozes vidutinis darbo už-

mokestis augs sparčiau, nei planuota diskusijų Trišalėje taryboje metu.

Ministerijos preliminariais skaičiavimais, nustačius 1 038 eurų MMA ir taikant tą patį neapmokestinamąjį pajamų dydį, kuris taikomas ir šiais metais, MMA uždirbančių pajamos atskaičiavus mokesčius kitąmet paaugtų 69 eurais

ir siektų 777 eurais. Tai yra daugiau, nei preliminariai prognozuojama 2025 metų santykinė skurdo rizikos riba – 732 eurais.

MMA 2025 metams bus tvirtinama Vyriausybės nutarimu, kurio viešo derinimo procesas šiuo metu ir prasidėjo.

Parengta pagal
SADM inf.

Sudeikiai – tikra vasaros stovyklų sostinė

Lina NARČIENĖ
udiena.lt@gmail.com

Nors vasara persirito į antrą pusę, Sudeikių daugiafunkciame centre šurmuly s netyla. Kasdien vasaros malonumais džiaugiasi būrys klegančių vaikų, kurie čia atvyksta pasisemti patirties, išpūdžių, susirasti draugų, o jų tėvai džiaugiasi, kad atžalos laiką leidžia ne prie kompiuterio – besimaudydami gaivinančiose Alaušo bangose ar dalyvaudami prasminguose užsiėmimuose.

Suplaukia iš visos šalies

Kaip planuojama, nuo mokslo metų pabaigos iki rugpjūčio antros pusės Sudeikiuose stovyklaus apie 450 įvairaus amžiaus mokinių. „Šiomet dienos stovyklose, kurios prasidėjo pasibaigus mokslo metams, ilsėjosi ir iki rugpjūčio 9 dienos dar ilsėsis kone 230 pradinukų“, – sakė Sudeikių daugiafunkcio centro direktorė Vilma Petrulienė. Ji pabrėžė, kad šiame centre stovyklas taip pat organizuoja ne tik Utenos, bet ir kitų rajonų įstaigos, organizacijos, tad Sudeikiuose stovyklaujančių šalies vaikų ir net suaugusiųjų skaičiai išties

Iš stovyklos vaikai išvažiuoja su pačiomis geriausiomis emocijomis

Stovyklautojai mėgaujasi ant laužo virtų viršūnų

Sudeikių daugiafunkcio centro vadovė Vilma Petrulienė: „Vasara daugeliui būna poilsio metas, o mes dirbame visu pajėgumu“

Kamilei Paunksnytei darbas stovykloje neprailgsta

Vaikų mėgstamiausia veikla – maudynės ežere

ispūdingi. Kai kurie stovyklautojai į Sudeikius atvyksta ne pirmus metus. „Turime nuolatinių klientų – jie vieną vasarą išvykdami namo rezervuojasi vietas kitiems metams“, – sakė direktorė.

Daugiau nei du dešimtmečius Sudeikių daugiafunkciame centre vykstančios įvairios stovyklos nepalieka abejingų šiam kraštui, tad, anot V. Petrulienės, nenuostabu, kad kai kurios įstaigos čia stovyklautojus suburia keliolika metų iš eilės.

„Stovyklų ir stovyklautojų skaičiai auga, tikriausiai tam įtakos turi puiki infrastruktūra. Vienoje buvusios mokyklos pastato dalyje vietoje klasių įsirengėme kambarius apgyvendinti, kitoje – dienos stovyklai skirtas patalpas. Per daugelį metų stovyklų paklausa Sudeikiuose tokia didelė, kad neretai negalime priimti visų norinčių stovyklauti. Stovyklų pagausėjimą pajutome ir tuomet, kai mums buvo perduotas Sudeikių kempingas, kur įsirengėme kambarius. Tad vienu metu vasarą galime priimti apie 100 stovyklautojų. Pastebėjome kad stovyklų paklausa didėja ir dėl gražių vasarų, o šiais metais vasara išpūdinga“, – Sudeikių privatumus vardiavo pašnekovė, kuri nepamiršo paminėti ir to, kad Sudeikius vasaros stovyklų organizatoriai renkasi ne tik dėl strategiškai puikios vietos, bet ir dėl to, kad čia teikiamos maitinimo paslaugos.

Tiesa, anot V. Petrulienės, kasmet susiduriama su šokia tokia problema ieškant stovyklų vadovų, nes vasarą mokytojai atostogauja ir nori pailsėti, o ne dirbti.

„Didžiuojamės ir džiaugiamės, kad turime puikią vietą pailsėti ir vaikams, ir suaugusiems. Jei vasara daugeliui būna poilsio metas, mes dirbame visu pajėgumu“, – sakė direktorė.

Ko dažniausiai prašo vaikai?

Kamilė Paunksnytė stovy-

klos vadove dirba nuo birželio vidurio. Dienos neprailgo, nes studentei, studijas kremtančiai universitete, darbas patinka, o diena, praleista su vaikais, prabėga ypač greitai. „Gal todėl, kad man įdomu, nes veiklos pačios įvairiausios. Tačiau ne visuomet vaikams patinka veiklos, kuriose reikia atidumo, dėmesio išlaikymo. Suprantama – vasara, norisi judresnių veiklų. Kai vaikai gali išsišėlti, pasijuokti – įdomiausia, – pastebėjo stovyklos vadovė, sutikta kartu su būriu vaikų prie Alaušo ežero, kuriame vieni maudėsi, kiti žaidė žaidimą. – Norime, kad jiems būtų linksma, kad norėtų atvykti ir kitąmet.“

Pasak K. Paunksnytės, dažniausiai vaikų užduodamas klausimas stovyklos vadovams: „Kada eisime maudytis?“

Prisiminusi pirmąją savaitę, kuomet atvažiavo čia padirbėti, mergina sakė, kad išsiskiriant su vaikais ašaros kaupėsi ir jai pačiai. „Per savaitę mes taip susigyvenome, kad sunku buvo išsiskirti“, – atsiminė K. Paunksnytė. Ji pasidžiaugė gerą patirtimi, nes daug ko mokėsi, išmoko, patyrė. „Laukiu kitos vasaros, jei čia gausiu darbą, būsiu labai laiminga“, – prisipažino Utenoje gyvenanti studentė. Mergina pridūrė, kad į studijas važinėja automobiliu iš Utenos. Tai šiek tiek vargina, tačiau jai nepatinka didmiestis, o save realizuoti tikisi Utenoje.

Pakalniuose per Onines kvepėjo blynais ir namine gira

Daiva ČEPĖNIENĖ
daiva@utenosdiena.lt

Liepos 27-os vakarą į Pakalnius (Leliūnų sen.) sugužėjo gausybė ratuotų ir pėsčiomis atėjusių žmonių. Prie Vidinksto ežero buvo švenčiama tradicinė, jau kelis dešimtmečius skaičiuojanti, Oninių šventė.

Scena linko nuo gausybės vaikų

Šventės metu savo širdžiai artimų pramogų galėjo rasti kiekvienas – tiek suaugęs, tiek dar beaugantis. Čia vyko loterija be pralaimėjimų, smiginio varžybos, nosį kutenantys kvapai vilioje viliojo prie Pakalnių *gaspadinių* staliuko pasivaikšinti ypatingo skonio močiutės blynais, vietos ūkininkų Vidos Mirapolskienės bei Ramunės ir Sauliaus Stalnionių gamintais sūriais, sumuštinukais, auksarankių kaimo moterų keptu pyragu, atsigaiivinti namine gira. „BooM ir šventė“ animatorės paežerėje atidarė kiemėlį vaikams, kur buvo piešiama ant veidukų, spalvinami plaukai, minkomi šlykštukai, pučiami didžiuliai muilo burbulai ir kt.

Renginį vedusios Pakalnių bendruomenės užimtumo centro pirmininkė Greta Ivanauskienė ir jos pavaduotoja Jovita Čepienė kvietė visus būti ne tik renginio svečiais, bet ir dalyviais, ne tik sėdėti ir grožėtis švente, bet ir linksminintis, šokti, vaišintis gardumynais.

Kai į sceną dainuoti sulipo visa kaimo mažųjų karta, ne tik atrodė, kad scenos grindys gali sulinkti, bet ir mintys apie Lie-

Šventės svečius pasveikino renginio organizatorės Pakalnių bendruomenės užimtumo centro pirmininkė Greta Ivanauskienė ir jos pavaduotoja Jovita Čepienė (kairėje)

tuvos kaimų tuštėjimą ir gimtamumo mažėjimą kaipmat išsisklaidė. Padainavę jaunieji dainininkai sceną užleido vyresniems muzikos pasaulio atstovams – Elviui Skukauskui, Vytautui Valeikai, merginų grupei „Lietuvaitės“ ir UKC grupei „Intervalas“. Pakalnių padangę griausmingais garsais sudrumstė ir Utenos motoklubo „Fire Wheel MCC“ baikeriai su galiniais plieniniais žirgais.

Pakalniuose vykusioje Oninių šventėje dalyvavo ir susirinkusiuosius pasveikino LR Seimo narys Edmundas Pupi-

nis. Jis linkėjo šventei gyvuoti dar daug metų, pakalniškiams būti savo krašto patriotais, šventės tradicijos saugotojais, o bendruomenės pirmininkei įteikė simbolinę dovaną.

Utenos rajono savivaldybės

Autorės nuotr.

Šventėje vaikai gardžiovosi ir cukraus vata

Renginio dalyviai buvo vaišinami namine specialiai Oninių šventei paruošta gira

Šventė turi galias tradicijas

Renginį organizavo aktyviausia Pakalnių moterų trijulė – G. Ivanauskienė, J. Čepienė ir Gražina Druskienė.

„Bijau sumeluoti, bet, ko gero, ši šventė Pakalniuose švenčiama jau beveik 30 metų. Jos sumanytoja buvo mano anyta, buvusi Pakalnių kultūros namų direktorė Eugenija Čepienė. Kai uždarė kaimo kultūros namus, Oninių šventės likimas pakibo ore. Žmonės buvo pripratę, kad į šią šventę pas savo tėvus, senelius suvažiuoja ne tik esami, bet ir buvę Pakalnių gyventojai, atvyksta giminės, draugai, tad mes, Pakalnių bendruomenės užimtumo centro narės, nusprendėme tradiciją tęsti. Žinoma, be geradarių pagalbininkų ir rėmė-

jų pagalbos niekaip šios šventės nesurengtume. Oninių šventė Pakalniuose kasmet vyksta tik dėl to, kad yra daug žmonių, kurie prisideda finansine parama, darbais, vaišėmis ir pan. Kai yra bendraminčių, bėdoje niekada neliksi vienas“, – renginio metu „Utenos dienai“ sakė J. Čepienė.

Pasak kalbintos renginio organizatorės, Pakalnių kaime yra likusios tik keturios Onos. Trys iš jų gana garbaus amžiaus, todėl vardinių proga buvo pasveikintos šventės išvakarėse savo namuose, įteikiant joms sveikatai stiprinti skirtus lauknešėlius.

Kita renginio organizatorė G. Ivanauskienė savo kolegei antrino, kad kasmet šioje šventėje tikimasi sulaukti vis daugiau dalyvių.

„Vos tik prasidėjus šiųmetei šventei tapo aišku, kad žmonių susirinko gerokai daugiau nei ankstesniais metais. Dalyvių gausą lemia du faktoriai – geri orai ir atlikėjai. Kasmet stengiamės šventės svečiams pasiūlyti kažką naujo. Šiųmetės naujovės – tai loterija be pralaimėjimo ir netradiciniai močiutės blynai“, – komentavo viena iš renginio organizatorių.

Vidinksto ežero pakrantėje tą vakarą ilgai skambėjo muzika, o renginio dalyviai linksminosi ir džiaugėsi tradicine švente bei dangaus dovanota giedra.

Vidinksto ežero pakrantėje netrūko pramogų vaikams

Prieš prasidedant šventei padangę griausmingais garsais sudrumstė Utenos motoklubo „Fire Wheel MCC“ baikeriai

Oninių šventėje kvepėjo ir gardžiu pyragu

Pakalniuose vykusioje tradicinėje Oninių šventėje susirinko gausybė ratuotų ir pėsčiomis atvykusių svečių

Kaip išvengti jūros ligos ar palengvinti jos simptomus?

Prieš kelionę užkąskite.

Laive, lėktuve, traukinyje susiraskite tokią vietą, kur mažiau juntamas judėjimas.

Važiuojant automobiliu sėdėkite priekinėje sėdynėje ir žiūrėkite į nejudantį horizonto tašką.

LIETUVOS NAUJIENOS

Atsirado galimybė vaikus apsaugoti nuo sudėtingų pneumokokinės infekcijos formų

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras (NVSC) informuoja, kad nuo liepos 1 d. pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių (toliau – Kalendorius) vaikai skiepijami 15-valente vakcina nuo pneumokokinės infekcijos. Iki šiol vaikų skiepimas buvo vykdomas naudojant 10-valentę vakciną.

10-valentė vakcina nuo pneumokokinės infekcijos apsaugo nuo 10 pneumokoko rūšių, o 15-valentė – nuo 15-os. Tai reiškia, kad nuo šiol vaikai bus papildomai apsaugoti nuo labai sudėtingų pneumokokinės infekcijos formų, tokių kaip ūminis vidurinės ausies uždegimas, komplikuotas plaučių uždegimas, galvos ir nugaros smegenų dangalų uždegimas (meningitas) ir kt.

„Kūdikiams ir vaikams, kuriems imunizacija buvo pradėta kita pneumokokine konjuguota vakcina, vietoje pastarosios bet kuriame vakcinacijos schemos etape bus galima skirti naują – 15-valentę – vakciną“, – paaiškino NVSC Užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė Daiva Razmuvienė.

Primename, kad pneumokokinę infekciją sukelia bakterijos *Streptococcus pneumoniae*, plintančios oro lašeliniu būdu kosint, čiaudint ar kalbant. Ji gali sukelti meningitą, plaučių uždegimą, anginą, kraujo užkrėtimą (sepsi), ūmų vidurinės ausies uždegimą.

Vaikų profilaktinių skiepimų kalendorius

Tuberkuliozės vakcina	→ 2–3 parą po gimimo.
Hepatito B vakcina	→ Pirmą dozę įskiepama per 24 val. po gimimo. Pošauki 1 ir 6 mėn.
Kokliušo, difterijos, strobėgės vakcina	→ 2, 4, 6, 18 mėn. po gimimo. Taip pat 6–7 m. 15–16 m.
B tipo <i>Haemophilus influenzae</i> infekcijos vakcina	→ 2, 4, 6, 18 mėn. po gimimo.
Poliomielito vakcina	→ 2, 4, 6, 18 mėn. po gimimo. Taip pat 6–7 m.
Pneumokokinės infekcijos vakcina	→ 2, 4 mėn. ir 12–15 mėn. po gimimo.
Tyrimų, epideminio paratifto, rausvabūlės vakcina	→ 15–16 mėn. po gimimo. Taip pat 6–7 m.
B tipo meningokokinės infekcijos vakcina	→ 3, 5 mėn. ir 12–15 mėn. po gimimo.
Rotavirusinės infekcijos vakcina	→ 2, 4, 6 mėn. po gimimo.
Žmogaus papilomos viruso infekcijos vakcina	→ 11 m. Pošauki ne anksčiau nei po 6 mėn.

Didžiausia rizika susirgti pneumokokine infekcija ir sunkia šios ligos forma yra vaikams iki 5-erių metų ir vyresnio amžiaus žmonėms bei asmenims, sergantiems lėtinėmis ligomis. Pneumokokinės infekcijos sukėlėją galima aptikti ir sveikų asmenų nosiaryklėje, apie 40–60 proc. vaikų ir 3–4 proc. suaugusiųjų yra pneumokokų nešiotojai.

Vaikai pagal Kalendorių nuo pneumokokinės infekcijos skiepijami valstybės lėšomis trimis vakcinacijos dozėmis: 2, 4 ir 12–15 mėn. amžiaus.

Lietuvoje nuo šios infekcijos kasmet paskiepijama apie 80 proc. vaikų (2022 m. – 80,8 proc., 2023 m. – 81,7 proc.). Sergamumas šia liga svyruoja, tačiau pastaraisiais metais matomas augimas – sergamumo rodiklis 2022 m. siekė 3,1 atvejo 100 tūkst. gyventojų, 2023 m. – 4,7 atvejo 100 tūkst. gyventojų.

„Raginame nepamiršti nuo pneumokokinės infekcijos laiku paskiepyti vaikų. Kad apsaugotume juos, dėl skiepų reikia kreiptis į vaiką prižiūrintį gydytoją“, – primena NVSC atstovė.

NVSC inf.

Vaistų nuo skausmo poveikis kepenims: farmakologė paaiškino, kokiais atvejais ši baimė – nepagrįsta

Daugiau nei trečdalis Lietuvos gyventojų vaistus nuo skausmo vartoja bent kartą per mėnesį ar dažniau, tačiau jie nerimauja dėl šalutinio poveikio kepenims bei širdies ir kraujagyslių veiklai, rodo neseniai atliktas tyrimas, kuriame dalyvavo 1 000 respondentų (18–74 m. amžiaus). Kada ir kokioms sąlygoms esant Lietuvos gyventojų baimės dėl vaistų nuo skausmo poveikio organizmui yra pagrįstos, o kada nerimauti neverta, pasakoja Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų gydytoja klinikinė farmakologė Skaistė Žukaitienė.

Labiausiai baiminasi poveikio kepenims

Nors didžiausia dalis – net 26 proc. – apklaustųjų įvardijo, kad labiausiai baiminasi vaistų poveikio kepenims, S. Žukaitienės teigimu, ne visais atvejais ši baimė yra pagrįsta.

„Kepenys didžiąją dalį vaistų nuo skausmo perdirba į netoksiškas medžiagas, kurios galėtų būti pašalinamos per inkstus, tačiau tiesioginės įtakos kepenų veiklai nedaro. Apskritai yra labai nedaug vaistų nuo skausmo, kurie turi tiesioginį toksinį poveikį kepenims, vienas iš jų – paracetamolis, tačiau ir pastarasis pažeidžia kepenis tik tuo atveju, jei jo gerokai perdozuojama“, – aiškino pašnekovė.

Farmakologė akcentavo, kad nuskausminamieji vaistai slopina prostaglandinų – medžiagų, kurios nulemia skausmo ir uždegimo atsiradimą – gamybą. Jie yra atsakingi ir už svarbias fiziologines funkcijas, pavyzdžiui, tinkamos skrandžio būklės palaikymą, apsaugą nuo trombozės susidarymo. Tad vaistai, kurie malšina skausmą bei uždegimą, taip pat veikia ir virškinamojo trakto, širdies ir kraujagyslių sistemos veiklą.

Tačiau poveikis kepenims, pasak S. Žukaitienės, nėra susijęs su vaisto veikimo mechanizmu. Gera žinia ta, kad nepageidaujami kepenų pažeidimai dėl nuskausminamųjų vaistų vartojimo yra itin reti.

„Aiškių rizikos veiksnių, leidžiančių nuspėti galimą kepenų

pažeidimą nėra, nors kai kurie moksliniai tyrimai didesnę riziką sieja su didesnėmis dozėmis, ilgesne vartojimo trukme, jau esančiomis kepenų ligomis. Tiesa, poveikis kepenims gali varijuoti ir priklausomai nuo veikliosios medžiagos, todėl vaistus vertėtų rinktis atsakingai“, – pabrėžė gydytoja.

Apskritai yra labai nedaug vaistų nuo skausmo, kurie turi tiesioginį toksinį poveikį kepenims, vienas iš jų – paracetamolis.

Viena veiklioji medžiaga – kirtis kepenų veiklai

Lietuvoje yra įregistruota 16 nesteroidinių vaistų nuo uždegimo veikliųjų medžiagų ir didžioji dalis jų nėra pavojingos kepenims. Visgi farmakologė išskiria vieną, kurios reikėtų vengti.

„Kalbant apie galimus kepenų veiklos sutrikimus, viena reikšmingai didžiausią riziką kelia nimesulidas. Nors dalyje Europos Sąjungos šalių ir kitų pasaulio valstybių jis yra pašalintas iš rinkos būtent dėl išskirtinai didelio šalutinio poveikio

kepenims, deja, Lietuvoje šio vaisto suvartojama daug. Nepaisant to, kad ši receptinį preparatą medikams draudžiama skirti kaip pirmąjį pasirinkimą, jis, remiantis Valstybinės vaistų kontrolės 2023 m. vartojimo ataskaita, Lietuvoje užima trečią vietą ir yra tikrai populiarus“, – pasakojo S. Žukaitienė.

Pirmojo pasirinkimo vaistas, atsižvelgiant į poveikį kepenims, anot farmakologės, gali būti bet kuris kitas nesteroidinis vaistas nuo uždegimo. Tik čia svarbu įvertinti kitas jau minėtas prognozuojamas nepageidaujamas reakcijas ir individualius paciento rizikos veiksnius – juos įvertinus, dažnai saugiausi pasirinkimai yra naproksenas, ibuprofenas.

Nerimauja ir dėl poveikio širdies ir kraujagyslių veiklai

Kone penktadalis apklaustųjų (19 proc.) kaip nerimą keliantį veiksnių įvardijo ir nuskausminamųjų vaistų šalutinį poveikį širdies ir kraujagyslių sistemos veiklai.

„Ypač atsakingai nesteroidinius vaistus nuo uždegimo turėtų vartoti tie, kurie yra patyrę miokardo infarktą, mat dalis jų yra draudžiami vartoti esant būtent šiai būklei. Taip pat verta atkreipti dėmesį tiems, kurie dar neturi diagnozuotos širdies ar kraujagyslių ligos, tačiau turi keletą rizikos faktorių – serga hipertenzija, rūko, turi padidėjusį cholesterolio kiekį, mažai juda ar patiria daug streso“, – sakė ji.

Farmakologė pastebi, jog vertinant, kiek Lietuvoje žmonių susiduria su širdies ir kraujagyslių sutrikimais, tam tikrus vaistinius preparatus lietuviai turėtų vartoti itin atsargiai. Diklofenakas yra viena iš populiariausių veikliųjų medžiagų, kuri turi gana ryškų šalutinį poveikį širdies ir kraujagyslių sistemai. Didžiausią poveikį turi koksibų klasės prieš uždegiminius vaistus, tačiau jie nėra tokie populiarūs.

„Visame pasaulyje yra išskiriamos dvi pagrindinės veikliosios medžiagos, labiausiai tinkančios pacientams, turintiems širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimų – naproksenas ir ibuprofenas. Tik ilgą laiką vartojant ibuprofeną būtina laikytis rekomenduojamos paros dozės – neviršyti 1 200 mg. Kitu atveju ibuprofeno keliama rizika širdies veiklai yra lygi tai, kurią kelia diklofenakas ir koksibai“, – teigė medikė.

Anot gydytojos S. Žukaitienės, kalbant apie galimus kepenų veiklos sutrikimus, vienareikšmiškai didžiausią riziką kelia nimesulidas, priklausantis nesteroidinių vaistų nuo uždegimo grupei

Parengta pagal pranešimą spaudai

Šio mineralo atsargas vasarą turi papildyti bene visi: kodėl magnis toks svarbus organizmui?

Daugelis žino, kad mikroelementas magnis yra viena svarbiausių medžiagų organizme, tačiau kaip jis iš tiesų veikia ir kaip jo galime gauti pakankamai? Vaistininkė Ieva Sauserytė paaikškino, kad magnio kiekis organizme daro nemenką įtaką raumenims, energijos palaikymui, mąstymui, jis taip pat svarbus miegui ir net gerai nuotaikai. Anot jos, karštomis vasaros dienomis apie magnio naudą sveikatai reikėtų susimąstyti dažniau – juk tiek aktyvios fizinės veiklos metu, tiek gausiai prakaituojant magnio atsargos išsenka greičiau.

Gali būti nuovargio kaltininkas

Vaistininkė įvardijo, kad magnis dalyvauja net daugiau nei 300 skirtingų metabolinių procesų organizme, todėl jo kiekiui mažėjant galime susidurti su įvairiausiomis būklėmis, nemenukai paveikiančiomis bendrą savijautą. Nors, anot I. Sauserytės, pastebima, kad visuomenės valgiaraščiuose vis dažniau atsiranda įvairių sėklų, daržovių, žalumynų, viso grūdo produktų ir sveikesnių saldumynų alternatyvų, daugybė į vaistinę užsukusių pacientų vis dar skundžiasi apie magnio trūkumą signalizuojančiais simptomais.

„Kai kurie žmonės jau ateina į vaistinę žinodami, kad jiems reikia papildyti magnio atsargas. Nemaža dalis jų, įtardami šio mineralo deficitą, taip pat kreipiasi ir į šeimos gydytoją, kad šis paskirtų atlikti magnio kiekio kraujyje tyrimą. Trūkstant magnio dažniausiai pasireiškia didelis nuovargis, jaučiamas silpnumas, atsiranda raumenų spazmų, gali net pykinti ir dingti apetitas. Jei asmuo ignoruoja pasireiškiančius simptomus, jam gali grėsti ir rimtesni magnio trūkumo požymiai, tokie kaip kintantis širdies ritmas, irzlumas,

depresyvi nuotaika“, – pasakojo I. Sauserytė.

Vasarą itin svarbu pasirūpinti organizmu

Pašnekovė pridūrė, kad vasara yra būtent tas sezonas, kada pakankamomis magnio atsargomis turėtų pasirūpinti bene kiekvienas. Kadangi vasarą dažnai užsiimame aktyviomis veiklomis, pavyzdžiui, plaukimu, irklavimu, komandiniu sportu, norėdami nepatirti mėšlungio ir greičiau atstatyti raumenų sveikatą bei padėti jiems atsipalaiduoti po įtempto sporto, turime organizme nepristigti magnio.

Negana to, kaip sakė vaistininkė, esant karščiams daugiau prakaituojame, o prakaitas padeda kūnui sureguliuoti temperatūrą ir neperkaisti. Kartu su prakaitu iš kūno pasišalina ir magnis, kuris yra vienas esminių tinkamus prakaitavimo ir aukštų temperatūrų toleravimo procesus palaikančių elementų.

„Karšti orai gali būti tikras kirtis įvairiomis lėtinėmis ligomis sergantiems žmonėms, taip pat turintiems širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimų. Atšilimo lemiamos vis šiltesnės vasaros atsiliepa ir kūnui – kyla didesnė perkaitimo, saulės smū-

Jei norime nepatirti mėšlungio ir greičiau atstatyti raumenų sveikatą bei padėti jiems atsipalaiduoti po įtempto sporto, turime organizme nepristigti magnio

gio rizika. Šios būklės gali atvesti net į ligoninę. Magnis taip pat svarbus ir turint galvoje skysčių trūkumo išvengimą – prakaituodami netenkame elektrolitų ir vandens, todėl kyla ir dehidracijos grėsmė. Šiuo atveju magnio vaidmuo yra užtikrinti tinkamą skysčių balansą organizme“, – kalbėjo I. Sauserytė.

Pasak jos, į viršų šoktelėjęs lauko termometro stulpelis gali lemti ir prastą miego kokybę, padidėjusį nerimą. Visa tai taip pat galima palengvinti užtikrinant tinkamą magnio kiekį kraujyje. Įvairūs tyrimai rodo, jog šis mineralas turi įtakos smegenų funkcijoms, o žemas magnio lygis yra siejamas su suprastėjusiu kūno atsaku į stresą, kas lemia nerimą ir pakitusią nuotaiką, tad net mažos magnio dozės kasdien gali pagerinti bendrą emocinę savijautą.

Šiltuoju sezonu ieškokite magnio šaltinių

Šiltasis sezonas – pats pui-

čiausias metas pasisemti magnio iš gamtos, įtraukiant į savo mitybą tam tikrus maisto produktus. Šimte gramų žaliųjų lapinių daržovių, tokių kaip špinatai, kopūstai, burokėlių lapai, galima rasti iki 80 mg magnio, o gervuogėse, avokaduose, bananuose – iki 60 mg. Jei į dienos racioną įtrauktume dar tiek pat ankštinių produktų, pavyzdžiui, pupelių ar įvairių sėklų, tokių kaip chia, moliūgų, galime dar gauti net 150 mg magnio. Visgi verta atsiminti, kad magnio įsisavinimui neigiamos įtakos turi cukrus, alkoholis, nekokybiškas maistas bei pusfabrikačiai.

„Labai svarbu suvokti, kad daržoves bei kitus magnio šaltinius reikėtų vartoti kasdien. Suaugęs žmogus, neturintis šaltinių sveikatos problemų ar mikroelementų pasisavinimą trukdančių būklių, turi gauti 300 mg magnio per parą. Vasarą nemažai magnio išprakaituojame, todėl jo reikėtų dar daugiau. Žinoma, daugelis aktyvų gyvenim-

mą gyvenančių žmonių dažniausiai jau vartoja magnio maisto papildus bei šiuo ir kitais mineralais papildytą mineralinį vandenį, siekdami užkirsti kelią įvairiems simptomams. Tačiau net ir neleidžiant laisvalaikio itin aktyviai, karštis skatina prakaitavimą, todėl vasarą magnis yra vienas būtiniausių mineralų“, – teigė vaistininkė.

Pašnekovė taip pat paaikškino, kad vartojant magnio maisto papildus verta atkreipti dėmesį į tam tikras detales. Viena jų – magnio papildus reikia vartoti pasitarus su gydytoju ar vaistininku, prieš tai pasiteiravus, kokio stiprumo maisto papildų reikia, nes daug dirbantiems sode, darže, sportuojantiems, sergantiems lėtinėmis ligomis kasdienės magnio dozės gali siekti ir 400 ar 500 mg. Kita vertus, vartojant magnio per daug, gali sutrikti virškinimas ir pasireikšti viduriavimas. Kita svarbi detalė – nesitikėkite, kad magnio disbalansą pavyks atstatyti per keletą dienų ar savaitę, mat tai priklauso nuo esamo šio mineralo trūkumo, tad procesas gali trukti net mėnesį ar kelis.

„Dar vienas būtinas žinoti aspektas – magnio maisto papildus rekomenduojama vartoti vakarais, kadangi jis gali veikti atpalaiduojančiai ir padėti sumažinti užmigimo trukmę. Išskyrus atvejus, kada geriamos tam tikrų B grupės vitaminų ir magnio kombinacijos, pavyzdžiui B3 vitaminas, dar vadinamas niacinu, padeda lengviau užmigti, o vitaminas B6 – atvirkščiai (gali sukelti neįprastus sapnus), todėl suprastėja miego kokybė“, – pridūrė ji.

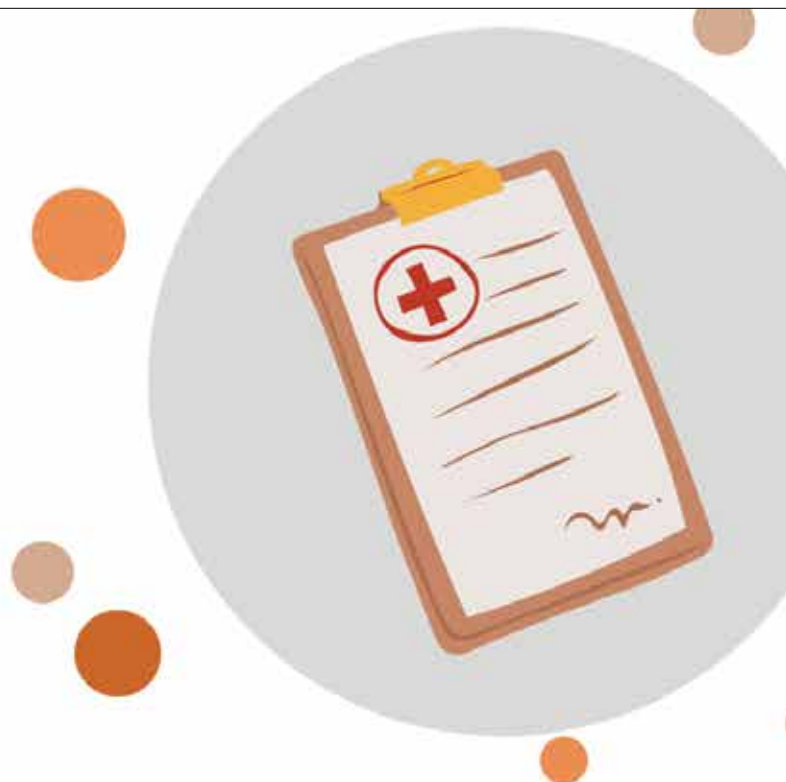
Parengta pagal pranešimą spaudai

1. Gydytojas, išduodamas siuntimą, privalo nurodyti bent 3 gydymo įstaigas.

2. Pacientas gali pats pasirinkti gydymo įstaigą, kurioje teikiamos reikiamos paslaugos.

3. Pas gydytoją specialistą dėl konsultacijos reikia užsiregistruoti per 180 dienų, fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo konsultacijai – per 60 dienų.

4. Pacientas gali pats pasirinkti gydytoją specialistą bet kurioje gydymo įstaigoje, sudariusioje sutartį su teritorine ligonių kasa.

Lietuva karių batams skirs daugiau nei 12 milijonų eurų

Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos pasirašė trejų metų sutartį su vienu Vokietijos gamintoju dėl lauko uniformos batų įsigijimo. Sutarties vertė siekia apie 12,5 mln. eurų.

Pirmosios batų poros bus pristatytos jau šių metų gruodžio mėnesį.

Kaip teigiama, patikima ir kokybiška avalynė pagerins karių komfortą bei padidins efektyvumą vykdant tarnybines užduotis.

Lauko uniformos batai – rudi auliniai suvarstomi batai, paga-

minti iš natūralios vandeniui atsparios nubuko odos. Šie batai skirti avėti šiltuoju metų laiku, kai aplinkos temperatūra svyruoja nuo 6 iki 30 laipsnių. Tokios kokybės ir patikimumo batai yra naudojami Vokietijos, Šveicarijos, Prancūzijos kariuomenėse.

Parengta pagal KAM inf.

Šią savaitę Lietuvoje bus minima Romų genocido atminimo diena

Rugpjūčio 2-ą Lietuvoje bus minima Romų genocido atminimo diena. Skaičiuojama, kad Europoje šio genocido aukomis tapo apie pusę milijono romų.

2019 metais Seimas atminimų dienų sąrašą papildė nauja – Romų genocido atminimo diena, kuri minima rugpjūčio 2-ą. Šią dieną 1944 metais buvo likviduotas romų lageris

Aušvico-Birkenau koncentracijos stovykloje Lenkijoje. Šioje koncentracijos ir mirties stovykloje beveik trys tūkstančiai romų tautybės žmonių buvo numarinti dujų kameroje.

Lietuvoje buvo nužudyta apie 500 romų, arba maždaug kas trečias šios tautybės atstovas.

Šiomet, kaip ir kasmet, Romų genocido atminimo dienos minėjimo renginys vyks Paneorių memoriale (Agrastų g. 15A, Vilnius). Renginio pradžia – 12.15 val.

Kultūros ministerijos inf.

Pauliaus Peleckio (BNS) nuotr.

Lietuvoje buvo nužudyta apie 500 romų, arba maždaug kas trečias šios tautybės atstovas

Veiksmingi valytuvai – švarus stiklas

Vairuotojų saugumui svarbu ne tik tinkamas automobilio apšvietimas, bet ir veiksmingi valytuvai, kurie užtikrina gerą matomumą bet kokiomis oro sąlygomis. Valytuvai yra viena iš esminių automobilio dalių, nes užtikrina vairuotojo saugumą pašalindami vandenį, sniegą, purvą ir kitus teršalus nuo priekinio stiklo. Netinkamai veikiantys valytuvai gali labai sumažinti matomumą, ypač blogomis oro sąlygomis, ir padidinti eismo įvykio riziką, todėl svarbu juos reguliariai tikrinti ir prižiūrėti. Kaip prižiūrėti valytuvus, kad jie visada būtų veiksmingi ir kaip išvengti dėmių ant stiklo, galinčių bloginti matomumą?

Kaip išlaikyti valytuvus veiksmingus?

Pirmausia, valytuvus reikėtų reguliariai tikrinti. Patikrinkite jų būklę bent kas kelis mėnesius, ypač po žiemos ir prieš lietingą sezoną. Atkreipkite dėmesį į gumas – jos neturėtų būti suskaldėjusios ar susidėvėjusios. Autoservisų paieškos ir rezervacijų platformos atstovas Mindaugas Šerėjus sakė, kad svarbu nuvalyti ir valytuvų gumas. Jas reguliariai valykite drėgna šluoste. Tai padės pašalinti purvą ir dulkes, kurios gali trukdyti valytuvams veikti. Švarios gumos geriau kontaktuoja su stiklu ir efektyviau pašalina vandenį.

„Taip pat nepamirškite naudoti ir tinkamus valytuvų skysčius. Pasirinkite aukštos kokybės skystį, kuris ne tik efektyviai pašalina purvą bei vabzdžius, bet ir nepalieka dėmių ant stiklo. Žiemą naudokite žieminį valytuvų skystį, kuris neužšąla žemoje temperatūroje“, – pridūrė M. Šerėjus.

Jei valytuvai juda netolygiai arba girdite keistus garsus, gali būti, kad reikia patikrinti mechanizmą. Valytuvų mechanizmas turėtų veikti sklandžiai ir be trikdžių. Gali prireikti jį sutepti arba pakeisti dalis.

Net jei valytuvai atrodo geri, juos reikėtų keisti bent kartą per metus, tačiau konkretus keiti-

mo dažnis priklauso nuo kelių veiksnių, pavyzdžiui, oro sąlygų. „Jei gyvenate vietovėje, kur dažnai lyja, sniega ar yra dulketų kelių, valytuvus gali tekti keisti dažniau, pavyzdžiui, kas šešis mėnesius. Intensyviai

Netinkamai veikiantys valytuvai gali labai sumažinti matomumą, ypač blogomis oro sąlygomis, ir padidinti eismo įvykio riziką, todėl svarbu juos reguliariai tikrinti ir prižiūrėti.

naudojant greičiau nusidėvi gumos“, – teigė pašnekovas.

Aukštesnės kokybės valytuvai, pagaminti iš tvirtesnių medžiagų, gali atlaikyti ilgiau nei pigesni. Tačiau net ir aukštos

Valytuvų būklę reikėtų tikrinti bent kas kelis mėnesius, ypač po žiemos ir prieš lietingą sezoną

kokybės valytuvai turėtų būti reguliariai tikrinami. Jei dažnai važiuojate ilgus atstumus arba jūsų automobilis ilgą laiką stovi po atviru dangumi, valytuvų gumas gali greičiau paveikti saulės spinduliai, šaltis ir kiti aplinkos veiksniai.

Kaip išvengti stiklų dėmių?

Norint išvengti dėmių ant stiklo, patariama naudoti aukštos kokybės stiklų valiklius. Pasirinkite valiklį, kuris ne tik pašalina nešvarumus, bet ir nepalieka dryžių ar dėmių. Specialus stiklų valiklis dažnai yra geresnis pasirinkimas nei universalus.

„Nepamirškite valyti stiklo tinkamomis šluostėmis. Naudokite mikropluošto šluostes, kurios gerai sugeria drėgmę ir nepalieka pūkelių. Svarbu šluostes reguliariai plauti ir prižiūrėti, kad jos išliktų švarios“, – aiškino M. Šerėjus.

Anot pašnekovo, svarbu vengti ilgalaikio purvo ir vabzdžių likučių kaupimosi ant stiklo, nes gali likti sunkiai pašalinamų dėmių. „Reguliariai valykite stiklą, kad išlaikytumėte jį švarų ir be dėmių“, – rekomenduoja jis.

Parengta pagal pranešimą spaudai

Brangesni už nuotaką paukščiai, slidus it žaltys ūkininkas ir klastingo *gazelio* apdegintas vaikas

Visvaldas KULAKAUSKAS
visvaldas@utenosdiena.lt

42-ajame „Utenos dienos“ numeryje spausdinome Ramūno Baltakio pasakojimą. Šį kartą trumpam vėl grįžtame prie šio Kišūnų ūkininko pasakojimo. Vyras paporino apie savo senelį balandininką, kaimo vietovardžius ir pokarį. Pateikiame ir jo tėvo prisiminimus apie tėviškę.

Neiškeitęs balandžių į nuotaką

Pasak R. Baltakio, jo senelis turėjo daug balandžių, mainydavosi jais su kitu kaimo balandininku Viktoru Pajeda. Jis nežino, iš kur senelis gavo balandžių ir kada jais susidomėjo, tačiau tai turėjo būti anksti, nes močiutė anūku pasakojo, kad jo senelis kartą *piršlēm* nuvažiavo į Svėdasų kraštą. Ėmė girti savo karvelius. O mergina pasakė: „Prie manęs karvelių nebus, aš juos sutvarkysiu.“ Tai išgirdęs jaunikis tą patį vakarą pasiėmęs *piršlį* (nelikęs nakvoti) ir išvažiavęs.

Pašnekovas dar mažas buvo, bet atsimena klojime buvus šių paukščių gūžtų. Senelis mirė anksti, vos sulaukęs penkiasdešimties. Po jo mirties balandžių niekas nebeprižiūrėjo, sūnus užkalė landas ir šie po kiek laiko išskrido kas kur. Kažkiek paukščių paėmė Albinas Gražys iš gretimų Vanagiškių.

Uždegtas durpynas ir „prancūziškas“ upeliukas

Netoli Baltakių sodybos tekančią upelį, kurį Danė Darulienė (Regalaitė) praeitame straipsnyje įvardijo kaip Serbentojų, R. Baltakys su kaimynais Palskiais būdami vaikai kažkodėl pavadino Paryžiumi.

Iš nasvaitiško Jono Vitkaus sužinojo, kad pelkė prie Palskių

(buvusių Drūsių namų) vadinama Samanyščiu. Pelkė turėtų būti išlikusi, nes ta kelio pusė, anot ūkininko, visai nebuvo melioruota. Iš pelkės išteka ir Paryžius-Serbentojus.

Netoli Samanyščiaus yra „toks krūmas“, kaip ir raistelis, vadinamas Drūsio Išdegėla. Kažkada Drūsis „sausoj vasaroj“ buvo uždegęs durpyną ir

Senosios Baltakių gryčios durys (iš kitos pusės)

toje vietoje išdegė duobė.

Vaikų nevaikiški pašaudymai ir slidus ūkininkas

Prie Drūsio Išdegėlas išlikusi ir partizanų bunkerio duobė. Bunkeris, anot R. Baltakio

• Kazimieras Baltakys buvo kalvis, taip pat ir jo sūnus. Turėjo jis keturias dukteris: viena išteko už Pečiūros į Robliū, kita – už Bernoto į Sriubiškius, dar kita – į Tomakaimį (visi – Rokiškio r.), o jaunėlė išvažiavo į Ameriką.

• Karas, anot Jono Baltakio, pro Kišūnus praėjo ramiai. Kai užėjo vokiečiai, arkliai rišo po medžiais, kad prieš lėktuvai nematytų. O kai užėjo rusai, tankai važiavo visą dieną ir visą naktį nuo Užpalių į Kamajus – ore tvyrojo didžiulis dulkių debesis.

• Ramūno Baltakio senelis, motinos tėvas, pasakojo, kad vienkiemiu eilėje (apie juos pasakojome 42-ajame numeryje) būta ir dar vieno viensėdžio. Jis buvo įsikūręs už Tatuoliškių kaimo (dabartiniame Rokiškio rajone), vadintas Velnibarzde.

buvo naudojamas greitai priebėgai, jame nuolat negyventa. Bunkeris prieš tai ir nebuvo išaiškintas. Kalbėjo, kad Balbata (slėptuvė buvo jo žemėje)

klų sandėlį. Kartą vaikai rado kažkokių sprogmenų ir sprogdino juos. Išgirdę ar sužinoję apie šaudymus, kitą dieną miškelį krėste krėtė *skrebai* ar (ir) ka-

Autoriaus nuotr.

Vienas iš Kišūnų kapinėse stovinčių kryžių su nukritusia kryžma

per naktį „pagadino arklį“ – t. y. bunkeris buvo iškastas ir žemės išvežtos per naktį.

Bronius Sirvydis iš Nasvaičių R. Baltakiui sakęs, kad kitoje kelio pusėje kažkuriame miške lyje partizanai turėjo kaip ir gin-

reiviai. Vaikai yra ne tik vos nenukentėję nuo tokių pavojingų žaidimų, bet ir nuostolių pridarę. Balbatos tvarte turbūt pataikė laužą užkurti ant kokio sprogmens, nes tas sprogo. Laimei, niekas nenukentėjo. B. Sirvy-

Už Kišūnų kapinių tvoros „Utenos dienos“ žurnalistai netikėtai rado didelį pusiau geležinį, pusiau akmeninį kryžių. Ilgai tyrinėti neteko – akivaizdžiai matosi, kad jis beveik identiškas vis dar kapinėse stovinčiam kryžiui. Šalia jo likęs pjedestalas – greičiausiai išniekintojo kryžiaus pagrindas (beje, jis yra šalia savo „brolio“). Ant nuverstojo kryžiaus galima įskaityti jo pastatymo datą – 1879 m. – ir kam veikiausiai jis buvo skirtas (Kazimierui Repšiui). Beje, senoji Masiulių sodyba šiuo metu priklauso tokiam vilniečiui Repšiui, kuris, anot Ramūno Baltakio, kildina save iš apylinkėse kadaise gyvenusiu Repšių.

Už kapinių tvoros nušveistas kryžius

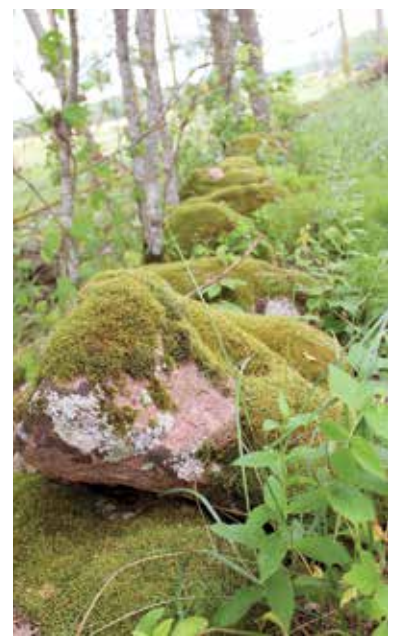
Vienas iš Kišūnų kaimo kapinėse stovinčių kryžių

Nuvalytas kryžius atidengė raides...

Greičiausiai nuverstojo kryžiaus pjedestalas

Kišūnų kapinaitės vis dar juosia akmeninės tvoros likučiai

dis yra pasakojęs, kad Pladiškėse (dabar – Plaviškės) ar kažkur toje pusėje radę sprogmenį vaikai įkišo jį į vamzdį ir degino. Sprogmuo iššovęs ir sutrupinęs tvartelį.

Anot R. Baltakio, partizanų bunkeris yra buvęs Šarkių kaimo *Aukštuolaj*. Buvęs bunkeris ir Marganavičiaus klojime. Pašnekovo manymu, šis stambus gretimų Nasvaičių ūkininkas greičiausiai „kabino makaronus ir vieniems, ir kitiems ant ausų“, iš pasakojimų neretai sunku būdavo spręsti, kur tiesa, o kur pramanai. Buvo kalbama, kad jis žinojęs visus apylinkės bunkerius. Taip pat buvo žinomas atvejis, kai Marganavičius, užėjęs Užpaliuose pas kažkokią bobulytę, ėmęs garsiai girtis: „Tai apmoviau *skrebus!*“ Bobulė tranko kumščiu jam per nugarą: „*Durniau*, patylėk, ką čia kalbi?!“ – už sienos kambarį nuomojasi rusų leitenantas... Iš Petro Kemeklio ir Jono Kemeklio (buvusių partizanų) R. Baltakys yra girdėjęs, kad Lietuvai atgavus nepriklausomybę šie archyvuose surado dokumentus, patvirtinančius, jog tiek Marganavičius, tiek Kišūnų Daukus buvo KGB agentai. Jie abu anksti iš kaimo pasitraukė į miestą.

Iš kaimo išeiti nenorėjo

R. Baltakio tėvas Jonas Baltakys teigė, kad anksčiau Kišūnuose buvo galima suskaičiuoti daugiau nei 20 kiemų. Ne vienas pasiėmė iš *melioracijos* pinigų ir išsikėlė, o pašnekovas sakė nenorėjęs palikti sodybos, nes miestas jam nepatinka, o kaime klėtį perkėlė, pusę namo perstatė, susirentė tvartelį...

Pasak vyro, Balbatos buvo didelis vienkiemis, taip pat ir Masiulio. Jie abu buvo stiprūs ūkininkai. Masiulis turėjo vieną dukrą, kuri išteko už Daukaus. Vėliau, kai kaime prasidėjo kolektyvizacija, jie išsikraustė į Vilnių, o namai ėjo iš rankų į rankas. Balbata pardavė namus ir išsikraustė į Svėdasus (Anykščių r.), ten ir mirė. Jo žemė dabar užsodinta mišku.

Brangesni už nuotaką paukščiai, slidus it žaltys ūkininkas ir klastingo gazelio apdegintas vaikas

MRF
MEDIJŲ RĒMIMO FONDAS

Visvaldo Kulakausko nuotr.

Pradžia 11 psl.

Pasak J. Baltakio, į kolūkius stoti vertė. Jo tėvas šios duonos ragavo neilgai – mirė 1951 metais (buvo labai *ne prie sveikatai*), sūnus buvo dar tik paauglys. Teko jam kolūkyje dirbti su arkliais, laikydavo ir šerdavo juos Balbatos tvarte.

Tas klastingas gazelis...

J. Baltakys gimė 1934 metais, tačiau, vengdamas armijos, viena metais pasijaunino. Naujų šaukimo komisija tikrino

ne tos bažnyčios metrikus, todėl duomenų ir nerado. O į armiją jaunuolio neėmė, nes dar vaikystėje jis apdegė. Tai buvo jau po karo, mama pylė žibalą į gazelį, o šis buvo be stiklo, tad karštas skystis apipurškė vaikui rankas, veidą, galvą... Į ligoninę ketvirtoko nevežė, nes labai prastas kelias buvo. Vilgė žaizdas aliejais. Vėliau pašnekovą gydė Vilniuje – ėmė nuo pilvo odą ir dėjo ant veido. Sugijo neblogai, nors randų liko.

Jono Baltakio gamintas medinis perkūnsargis

1973 m. gamybos GAZ-53, kuriuo Jonas Baltakys dirbo kolūkyje

„Neišsimit šitas versmes“

Augustas

Buvo karalius ir turėjo vienu sūnų Augustų. Žmona numirė labai jauna. Karalius sumanė vesti raganų. Ana nenori ait už karaliaus, kad anas turi sūnų. Tadu karalius pastatė paežerėj, maurynėj, bokštų, nuvedė tinai berniokų, užrakino. Pristatė prie jo kukorių ir liepė duot jam valgyt kūr nuogeriausiai.

Karalius apsivedė su raganu. Augustas gyveno bokšti. Užaugo dideliu, gražiu vyru. Vieną kart karalius su reikalais kažin kur išvažiavo. Karalienė išėjo viena pasi-vaikščioti. Pamatė bokštų. Klausia tarnų:

– Kas tai?

Tarnai nesakė. Ana pro bokšto lungų pažiūrėjo – pamatė in karalių panašų bernaitį. Visa suprato ragana. Liepė tarnam šindei ir ryt nenešt Augustui valgyt. Paskui tarnams liepė iškept kurkinų, ragaišio bundelai. Kurkinų ana užnuodijo. Liepė visa nunešt Augustui ir duot valgyt. (Kai Augustas numirs, atminčiai nupiaut liežuvio galų.) Kukorius nunešė Augustui valgyt. Paskui jį nusekė ponios šuniukas. Kukorius kurkinų atidavė šuniukui, o bundelai – Augustui. Šuniukas tuoj išdvesė, ė Augustui liepė bėgt iš čia, jei nenori smertės.

Augustas nieko nebelaukė. Smuko iš bokšto. Šeip teip išsimačeno iš maurų. Išsimaudė ežeri, išsiskalbė, išsidžioveno ir išėjo, kur akys mato. Anas aina, aina. Užėjo naktis. Atsisėdo po eglu ir užsnūdo. Girdi aina trys vyrai ir šnekas. Augustas išlindo iš po eglės ir sako:

– Aš – karaliaus sūnus Augustas. Mani norėjo nunuodyt. Atsirado geras kukorius ir mani palaidė. Raikia man iš tos karalystės išeit. Padėkit man.

Vyrai pasitarė. Jų būta plėšikų. Jie sugalvojo Augustų mokyti, ė paskui jį parduot. Mat tad gaus už jį didesnius pinigus.

Išsimokė Augustas. Gražus, stipras vyras atrodė. Plėšikai pardavė jį, paėmė didelius pinigus. Nupirko vienas karalius. Anas turėjo gražių dukterį ir gražų kumelį. Kumelį galėjo liuobt tik karaliūčia. Augustas buvo mokytas vyras. Taigi anas buvo karaliaus dvaro urėdu. Gerai gyveno, kūr norėjo valgė. Karaliūčiai rūpėjo pamatyti naujas urėdas. Ir paprašė tėvo, kad laistų Augustui jos kumelį liuobt. Tėvas nedavė liuobt: bijojo, kad kumelys Augusto neužmuštų, mat brungiai už jį mokėjo.

Kai vieną kart karalius kur tai išvažiavo, karaliūčia susiieškojo Augustų ir paprašė liuobt jos kumelį. Augustas paliuobė, išjodė. Kai karalius parvažiavo, duktė pasgyrė, kūr padarius. Karalius nieko nesakė, bet pradėjo bijot, kad duktė nenusižiūrėtų Augusto. Karaliūčiai patiko mokytas gražus Augustas. Karalius jį išsiuntė galvažudžių dvaran, kad jį nužudytų. Augustas išėjo.

Jį tinai inmetė sklepan. Anas sklepi rado nulaužtų šoblių. Sustaisė, sustvarkė ir sėdi. Sklepan nulaidė lopšį ir liepė jam lipt. Augustas sako:

– Negaliu. Tegul nuslaidžia kas man padėt.

Vienas galvažudys nuslaidė. Augustas čiakšt ir nukirto jam galvą.

– Negaliu išlipt! – šaukia Augustas.

Kitas galvažudys lenda padėtų. Augustas kitam galvų čiakšt ir nebėr untro galvažudžio. Sulindo visi sklepan, kiek jų buvo. Visus Augustas išklojo ir išėjo iš dvaro. Anas grįžo in karalių, katras turi gražių karaliūčių ir gražų kumelį. Augustas inėjo rūmuos ir sako:

– Duokit Augustui valgyt.

Karalius liepė duot valgyt ir paskui jį išvaryt iš dvaro. Ė kai Augustas išeis, palaist kumelį, tegul jį užumuša. Augustas visa girdėjo. Pavalgė, atsistojo ir aina. Palaistas kumelys išbėgo. Augustas runkų pakėlė, ir kumelys prieš jį ant kelių atsiklaupė. Augustas užsėdo un jo ir išjojo galvažudžių dvaran. Tinai turto daugybė. Priesimudė tarnų ir gyvena.

Karaliui gaila gražaus kumelio. Anas sunčia tarnų atjot iš Augusto kumelį. Karaliaus tarnas Augustui pasisakė, ko atajis. Augustas liepė pasimt kumelį iš tvarto ir vestis. Kumelys nesiduoda vedamas, spardosi, duntim gribši. Nieko nepadare tarnas. Grįžo karaliaus dvaran be kumelio.

Karalius netiki: siuncia untrų tarnų ir liepia kaip-ne-kaip, aja atvest ir gana. Karaliaus tarnas Augustui pasisakė, ko atajis. Augustas liepė kumelį vestis. Tik kumelys tarno neprisilaidžia nei artyn. Ir untras bernas grįžo karaliaus dvaran nieko nelaimėjis.

Dabar karalius siuncia karaliūčių, savo dukterį. Ana kumelį liuobė, žiūrėjo, tai tikrai jų prislais. Karaliūčia išvažiuoja karietoj, tarnų lydima. Augustas jų savo dvari gerai priėmė. Nuvedė pakajuos, vaišino. Ana pasisakė, ko atvažiavus. Augustas pabijojo, kad kumelys nesuspardytų karaliūčios. Anas pats išėjo išvest kumelio. Dabar kumelys žmogaus balsu prakalbo:

– Augustai, tu mani neduok iš čia išsivest. Aja ir pačios karalaitės nebeišlaisk. Paslik jų čia, savo dvari, ir ženykis. Ė aš jums abiem tarhausiu.

Augustas paklausė:

– Kas tu esi, kad kalbi kaip žmogus?

Anas ir sakys:

– Aš esu tavo kukorius, katras tavi nuo vaikelio dienų maitino ir tavi išgelbėjo nuo mirties. Tik mani perpykus ragana pavertė kumeliu ir pardavė.

Apsiverkė Augustas sutikęs gerų kukorių. Anas jam buvo kaip tėvas.

– Aš tavi niekam neatiduosiu, – sakė Augustas.

Sugrįžęs pas karalaitį, Augustas viskų jai papasakojo: ir ape savi, ir ape savo kukorių. Karalaitė susigraudino.

– Aš numaniau, kad čia kitoks kaip visi kumelys, – sakė ana.

Augustas vedė karalaitį. Buvo didelės vestūvės dvari. Daug svečių suvažiavo. Nebuvo tik abejų jaunųjų tėvų. Jaunosios tėvas da katrų laikų pyko, kad be jo laidimo duktė ištekėjo, kad išėjo už prasto, ne karaliaus. Anas nežinojo, kad Augustas – karalaitis.

Augustas nutarė suimt pamotę-raganų ir jų nubaust. Anas pasumdė kareivių būrį ir liepė atgabint pas jį raganų. Kareiviai patykojo raganų paežerėj, kur ana aina pasvaikčiot prieš gulimų, surišė ir pristatė Augustui. Tas liepė raganai atverst kumelį žmogum. Jeigu ana neklausys, šobliu nukirs jai galvą. Ragana gerą kukorių atvertė žmogum. Tadu Augustas nuėjo pas senų burtininkų ir paprašė vaistų raganavimui išgydyt. Burtininkas davė butelį su kažin koku skystimu. Liepė juo ištrinkt galvą. Augustas išpylė šitų skystimų in raganos galvos, peršlapo kiekvienas plaukelis. Ragana suglebo, išlėpo, susmuko. Virto sena, be duntų. Visi raganavimai prapuolė. Ir Augustas jų parvežė namo. Sustiko su tėvu. Apsidžiaugė senis, apsiverkė, pamatjis tokį gražų, mokytų ir gerų sūnų.

Augusto pačios tėvas visai jau nuseno, jam labai raikėjo užkurio, labai raikėjo padėt valdyt karalystį. Anas nebepuko. Perdavė visų valdžių Augustui. Dabar Augustas karaliavo. Jam valdyt padėjo gerasai kukorius. Augustas susilaukė daug sūnų ir dukterų ir buvo laimingas karalius ir tėvas.

Kalba netaisyta (originalaus juodraščio nuorašas)

Papasakojo 1882 m. gimusi Emilija Buitvydaitė, gyvenusi Minkūnų kaime, Rokiškio r. Pasaką išmoko Užpalių apylinkėse. Užrašė Palmira Sirvydytė 1971 m.

Parengė Daiva ČEPĖNIENĖ

DIENOS IR NAKTYS UTENOS KRAŠTE

Kvaišalai automobilyje

Liepos 22 d. apie 10.35 val. Utenos rajone (Vyžuonų sen.) patikrinti sustabdytame automobilyje „Volkswagen“ rasta galimai augalinės kilmės narkotinės medžiagos.

Smurto atvejai

• Liepos 22 d. apie 16.30 val. Utenoje, Smėlio gatvėje, vyras (gim. 1975 m.) smurtavo prieš moterį (gim. 1942 m.). Smurtas buvo fizinis.

• Liepos 23 d. apie 18.30 val. Utenos rajone (Leliūnų sen.) moteris (gim. 1969 m.) smurtavo prieš vyrą (gim. 1993 m.). Smurtas buvo fizinis. Moteris sulaukta ir uždaryta į Panevėžio AVPK areštinę.

• Liepos 26 d. apie 11 val. Utenos rajone (Kuktiškių sen.) akivaizdžiai neblaivus (tikrintis atsiskakė) vyras (gim. 1982 m.) smurtavo prieš neblaivią (2,29 prom.) moterį (gim. 1984 m.). Vyras sulauktytas ir uždarytas į Panevėžio AVPK areštinę.

Moters mirtis

Liepos 23 d. apie 21.30 val. į Utenos ligoninę iš savo buto Utenoje, Kupiškio gatvėje, pristatyta ir dėl sužalojimų paguldyta moteris (gim. 1971 m.), kuri tą pačią dieną ligoninėje mirė.

Vagystė Sudeikių seniūnijoje

Laikotarpiu nuo liepos 18 iki 25 d. Utenos rajone (Sudeikių sen.) įsibrauta į ūkinį pastatą, iš kurio pavogta spinta, lova, spintelė, stalčiai. Padaryta apie 1 500 eurų turpinė žala.

Šulinyje – stirna

Liepos 25 d. apie 8.50 val. gautas pranešimas, kad viename iš Molėtų rajono kaimų esančios apleistos sodybos šulinyje yra nugaišusi stirna. Atvykę ugniagesiai iškėlė gyvūno gaišeną iš šulinio, ją pasiėmė medžiotojų būrelis atstovas.

Vogė alkoholi

Liepos 26 d. apie 11 val. Utenoje, Juozo Bartašiaus gatvėje, vyras (gim. 2003 m.) iš prekybos centro atvirai bandė pagrobtį tris 0,7 litro talpos butelius alkoholinių gėrimų.

Mirtis Daržiniuose

Liepos 27 d. apie 10.30 val. Utenos rajone, Daržinių kaime (Daugailių sen.), rastas vyro (gim. 1971 m.) kūnas be išorinių smurto požymių.

Taranavo greitąją

Liepos 28 d. apie 00.00 val. Utenos rajone, Mockėnų kaime, sankryžoje, neblaivus (2,61 prom.) vyras (gim. 1983 m.) vairuodamas BMW išvažiavo į priešpriešinę eismo juostą ir atsitrenkė į priešpriešiais važiuojantį greitąsios medicinos pagalbos automobilį. Vairuotojas iš eismo įvykio vietos pasišalino, bet buvo surastas, sulauktytas ir uždarytas į Panevėžio AVPK areštinę.

Dėl dalies įvykių pradėti ikiteisminiai tyrimai.

Parengta pagal Utenos AVPK ir Panevėžio PGV inf.

Utenos rajone audra daugiausia laužė medžius ir šakas

Sekmadienio vakarą prasidėjusi audra neaplenkė ir Utenos. Tiesa, čia ji nebuvo itin galinga, tačiau žalos vis tiek pridarė. Smarkus vėjas su lietumi vertė medžius, kurie griuvo ant kelių, lūžo medžių šakos. Dalis gyventojų liko be elektros. Daugiausia darbo gamtos šėlsmas pridarė ESO darbuotojams.

Pirmadienio rytą buvo pranešta, kad visoje šalyje užfiksuota daugiau nei 3 tūkst. elektros linijų pažeidimų, todėl elektros neturi apie 150 tūkst. vartotojų. „Nors darbus sunkina smarkus vėjas ir lietus, visuose regionuose dirba šimtai specialistų, bet audros padarinių šalinimo darbai užtruks. Prašome klientų

kantrybės ir, jeigu tik yra galimybė (ypač gyvenančių nuošaliau), pasirūpinti generatoriais“, – pranešė ESO.

Darbo turėjo ir ugniagesiai. Mūsų rajone (Leliūnų, Saldutiškio, Sudeikių seniūnijose) jie vyko nuo kelių šalinti nuvirtusių medžių.

„Utenos dienos“ inf.

Deimanto Kazoko nuotr.

Radeikių kaimo (Daugailių sen.) gyventojai gaili nulaužtos obels

Aplinkosaugininkai primena, kokių taisyklių reikia laikytis grybaujant ir uogaujant

Grybavimas ir uogavimas miške – vienos iš dažnų vasaros veiklų. Aplinkosaugininkai primena, kaip miško gėrybes rinkti atsakingai, išvengiant bet kurios žalos gamtai. Renkant uogas draudžiama naudoti specialias šukas ir kitas mechanines priemones (įskaitant ir savadarbes šukas), taip pat lankantis miškuose negalima niokoti augalų.

Ką reikia žinoti atvykus į mišką grybauti ar uogauti?

• Grybauti, uogauti, rinkti vaisius, vaistažoles ir kitas gėrybes galima visuose Lietuvos miškuose, išskyrus rezervatus, saugomas teritorijas. Draudimas galioja ir kitose vietose, kur veikla ar lankymasis laikinai uždraustas ar apribotas savivaldos institucijų sprendimais. Draudžiama lankytis miško plotuose, kuriuose vyksta medienos ruošos darbai arba naudojamos cheminės, biologinės ar kitos miško apsaugos priemonės.

• Grybautojai ir uogautojai raginami mišką palikti švarų, o radę kitų paliktų šiukšlių – jas

surinkti. Renkant medžių ir krūmų uogas bei laukinius vaisius ir riešutus, draudžiama pjaustyti, kapoti, laužyti ar kitaip žaloti šių medžių ar krūmų šakas ir kamienus. O grybaujant, uogaujant, renkant vaistažoles ir kitas gėrybes privaloma vadovautis Lankymosi miškuose taisyklėmis.

• Būna atvejų, kai dėl padidėjusio miško gaisrų pavojaus, miško kirtimų ar kitų priežasčių patekti į miškus yra uždrausta arba laikinai neleidžiama, todėl svarbu sekti informaciją ir atsižvelgti į taisykles.

• Motorinėmis transporto priemonėmis įvažiuoti į mišką ir po jį važinėti galima tik ke-

Editos Kušleikienės nuotr.

liais. Statyti automobilius rekomenduojama tik tam skirtose transporto priemonių stovėjimo aikštelėse. Statant transporto priemonę kelio pakraštyje, būtina stengtis neužvažiuoti ant samanų, kerpių, uogienojų.

Atsakomybė

• Už lankymąsi miške reglamentuojančių teisės aktų rei-

kalavimų pažeidimą taikomas įspėjimas arba 20–50 eurų bauda. Juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – 50–110 eurų bauda.

• Už laukinės augalijos išteklių naudojimą pažeidžiant nustatytą tvarką taikomas įspėjimas arba 60–500 eurų bauda. Juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims

– 90–700 eurų bauda.

• Už laukinių augalų ar grybų, jų dalių žalojimą ar naikinimą arba šių augalų ar grybų, jų dalių rinkimą ar paėmimą iš aplinkos, laukinių augalų ar grybų augaviečių žalojimą ar naikinimą valstybiniame rezervate, valstybiniame draustinyje, valstybiniame parke, biosferos rezervate, biosferos poligone ar Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoje pažeidžiant laukinių augalų ar grybų naudojimą reglamentuojančius teisės aktus taikoma 80–700 eurų bauda. Juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – 200–1000 eurų bauda.

• Už grybų ir uogų, įrašytų į Lietuvos raudonąją knygą, rinkimą ar pardavinėjimą numatyta 250–1 000 eurų bauda. Juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – 300–1 500 eurų bauda.

• Taip pat už administracinius nusižengimus gali būti skiriamas pažeidimo padarymo įrankių ir priemonių konfiskavimas.

Parengta pagal Aplinkos apsaugos departamento inf.

Jeigu gyvenate kaime ir norite užsiprenumeruoti laikraštį 2024 metams, galite išsikviesti AB Lietuvos pašto mobiliąjį laiškinių į namus. Tel. +370 700 55400.

PASLAUGOS

LANGIMA. Langai, durys, garažo vartai, roletai, tinkeliai nuo vabzdžių. Plastikinių langų, durų remontas, reguliavimas, tarpinių keitimas. Tel. +370 684 05526 / info@langima.lt UD-813

Lietuva-Anglija-Lietuva. Vežame siuntinius, krovinius ir kt. Tel. +370 606 25995 UD-725

Vežu krovinius iki 12 tonų savivarte mašina su kranu. Strėlės ilgis 15 metrų. Tel. +370 612 93386 UD-5-719

Pjaunu žolę. Atlieku griovimo darbus. Aplinkos tvarkymo darbai Utenos rajone. Tel. +370 663 10579 UD-789

Dengia stogus, skardina vėjalentes, kraigus, kaminus, kala dailylentes, montuoja lietvamzdžius, lydo bituminę dangą. Tel. +370 671 64859 UD-5-730

Dažo namus ir stogus, šiferinius, skardinius. Skardinimo darbai. Tel. +370 658 18218 UD-5-731

Darome naujus ir renovuojame senus stogus. Tel. +370 656 14419 UD-725

Pjauname medieną (pušis, eglė, ąžuolas, uosis) pagal jūsų duotus matmenis. Padėklų gamyba. Medienos atraizos. Galimas gaminių pristatymas. Tel. +370 686 86702 UD-281

Pjauname pavojingai augančius medžius, genime šakas, tvarkome aplinką, mišką, pakrantes. Traukiame medžius iš vandens telkinių. Tel. +370 617 00616 UD-561

Paminklai ir kiti gaminiai iš akmens. Kapaviečių įrengimas, raidžių kalimas. Tel. +370 674 82656, +370 620 24917 UD-320

Paminklai. Raidžių kalimas ant paminklų ir granito gaminių. Tel. +370 628 71442 UD-777

Mašina su manipulatoriumi vežame krovinius pagal jūsų užsakymą. Pristatome „Durpetos“ durpes, pjuvenų briketus, malkinę medieną. Tel. +370 686 86702 UD-282

Greitai ir kokybiškai betonuojame grindis, atliekame paruošiamuosius darbus. Egidijus, tel. +370 694 40735 UD-027

Pigiai smulkinu pievas. Tel. +370 612 29623, +370 621 6783 UD-779

Smulkinu pievas. Tel. +370 648 95219 UD-767

SIENŲ ŠILTINIMAS į oro tarpus
Tel. 8 696 42 020

udiena.lt

DARBAS

UAB „Gensera“, vykdanči lauko inžinerinių tinklų (vandentiekio, buitinių ir lietaus nuotekų tinklų) statybos darbus, ieško: lauko vamzdžių montuotojų, atlyginimas nuo 1 000 iki 2 500 Eur per mėn. „į rankas“; gręžinių gręžimo operatorių (betranšėjis tiesimas), atlyginimas nuo 1 500 iki 3 500 Eur per mėn. „į rankas“. Suteikiame visas darbai reikalingas priemones ir transportą atvykti į darbą (B kategorija privalumas). Daugiau informacijos suteiksime darbo dienomis (I-V) tel. +370 691 86121, el. p. info@gensera.lt UD-653

PERKA

leškau pirkti 1 kambario buto Utenoje, pageidautina I-III aukštas, renovuotame name, siūlyti visus variantus. Tel. +370 657 67375 UD-600

leškau buto, tvarkingo ar apleistu. Pirksiu be paskolos, pasiūlysiu didžiausią kainą. Jei turite variantų ar informacijos apie tinkamus butus, susisiekiame – atsilyginsiu už naudingą informaciją. Tel. +370 670 37592 UD-632

leškau savo „svajonių sodybos“ ar namo! Atlyginu už Jums žinomą informaciją. Skambinkite su pasiūlymais! Tel. +370 608 44340 UD-630

Bendrovė ieško sodybos, namo ar sklypo vaizdingose vietose poilsiavietai įrengti. Besiribojantys vandens telkiniai – privalumas. Jei turite informacijos, paskambinkite – garantuojame sąžiningą atlygį. Tel. +370 698 51269 UD-631

Perkame miškus, apleistas žemes. Valome griovius, pamiškes ir laukus. Tel. +370 610 30722 UD-674

Brangiai superkame įvairius automobilius, išrašome sunaikinimo pažymėjimus paramai gauti, paruošiamo dokumentus, atvykstame pasiimti į vietą visoje Lietuvoje. Tel. +370 646 17715 UD-573

Superkame automobilius! Važiuojančius, nevažiuojančius, daužtus. Su defektais ar be jų. Sutvarkome dokumentus, atsiskaitome iš karto. Pasiimame patys. Tel. +370 672 03225 UD-802

AKCIJA iki -50%
BALKONŲ (tinka renovacijai)
TERASŲ STIKLINIMAS
PLASTIKINIAI LANGAI
GARAŽO VARTAI
Tel. 8 640 44 255

UAB „Raskafas“ aukščiausiomis kainomis superka įvairių veislių veršelių iki 3 mėn. ir avis, ypač brangiai belgų mėlynuosius. Sveriame el. svarstyklėmis, mokame PVM, dirbame ir savaitgaliais, nurašome. Tel.: +370 659 95647, +370 604 44438 UD-456

Visoje Lietuvoje perkame galvijus, išvežame į ES šalis. Pasiimame skubiai. Tel. +370 616 24730 UD-034

MALKŲ SUPIRKTUVĖ. Superku įvairias malkas, pjaunu, skaldytas malkas jūsų namuose. Tel. +370 601 12351 UD-942

PARDUODA

Parduodame šviežią liepų medų. 1 kg – 5 Eur. Atvežame. Tel. +370 679 43090 UD-791

Lietuviškas durpių kuras Jūsų namams: durpių briketai, durpių ir medžio granulės, gabalinės presuotos kuro durpės, gabalinės kuro durpės. Didelė kaitra. Atveža. Taip pat prekiaujama granuliuota kreida bei kalkėmis. Pakuotės po 40 ir po 600 kg. Adresas: Liepų g. 1, Šepeta. Tel.: +370 615 79101, +370 616 77626, +370 459 38385 UD-684

MALKŲ Į NAMUS. Parduodu malkas, kaladėlis ir skaldytas. Pristatau į vietą. Išrašau sąskaitas. Tel. +370 616 86018 UD-941

Pigiai parduodu mišrius skaldytas malkas, kaladėlis, rąsteliai. Tel. +370 612 29623 UD-208

Parduodame malkas 3 m rąsteliais. Vežame 15–30 erdmetrių miškavežiu. Tel. +370 684 81890 UD-537

Vežame miškavežiu įvairių rūšių malkas. Rąsteliai 15 ir 30 m. Pristatymas nemokamas. Tel. +370 672 42082 UD-531

NUPIRKSIU

- Namą
- Sodybą
- Butą
- Žemės sklypą

DOMINA VISI VARIANTAI

0 608 44340

PARDUODU SKALDYTAS MALKAS – ilgis ir stambumas derinamas individualiai. Yra sausų. Atvežu. Tel. +370 676 82388 UD-114

Parduoda baltarusiškus durpių briketus, uosio pjuvenų briketus, akmenis anglį. Sveria kliento namuose, greitai atveža. Tel. +370 611 47405 UD-712

UAB „Miškų darbai“
BRANGIAI PERKA MIŠKUS VISOJE LIETUVOJE
Tel.: 8 665 86 012, 8 684 03 486

INFORMACIJA
INTERNETE IR TELEFONU
www.1551.lt
8 6900 1551

LT72 – Lietuvos pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms interneto svetainė

Maisto atsargos
Ekstremaliosios situacijos metu maisto ir vandens atsargos gali būti ribotos, todėl jų reikia turėti bent 72 valandoms.

Išvykimo krepšys
Paruoškite svarbiausius dokumentus, jų kopijas, vaistus ir kitus daiktus, kurių pririnktų, jei tektų evakuotis.

Šeimų planas
Kiekvienai šeimai rekomenduojama pasirengti veiksmų planą, kad būtumėte saugesni!

LT72.lt

ŽEMĖS INŽINERIJA
MATININKAI
GEODEZININKAI

Žemės sklypų kadastriniai matavimai. Topografinės nuotraukos. Kontrolinės geodezinės nuotraukos. Statybinė geodezija. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai. Statinių kadastriniai matavimai (inventorizacija). Statybos užbaigimo dokumentų parengimas.

+370 600 22490
J. Basanavičiaus g. 39, Utena
info@zemesinzinerija.lt
www.zemesinzinerija.lt

VALYMO ĮRENGINIŲ APTARNAVIMAS, BIOTUALETŲ PLOVIMAS, NUOTEKŲ IŠVEŽIMAS

ATLIEKAMOS PASLAUGOS

- Aptarnaujame valymo įrenginius „August ir Ko“ (sureguliojame), „Felixnavis“, „Traidenis“, „Buiteka“, „Bio Max“, „Švaistė“ ir kt.
- Galime sudaryti sutartis.
- Nuotekų išvežimas (iki 10 kub. m).
- Biotualetų plovimas (valymas).
- Lauko tualetų išsiurbimas.

Išrašome nuotekų priėmimo dokumentus. Užsakant du ir daugiau valymo įrenginių pritaikome 10 proc. nuolaidą.
www.hidrasnuotekos.lt, hidras.nuotekos@gmail.com.
Tel. +370 659 75977.

ŠILUMOS SIURBLIAI: „oras-vanduo“ - „oras-oras“
KONKACIONIERIAI
PARDUODAME – MONTUOJAME
Iš „Utenos montuotojai“ Prekyba išsimokėtina! mokilizingas

Tel. +370 687 76000

ARVIMETA
METALO LAUŽŲ SUPIRKTUVĖ
8 671 75062 | 8 603 78099
VILTIES G. 22, NEMEIKŠČIŲ K., UTENOS R.

Nemokamo asmeninio skelbimo kuponas

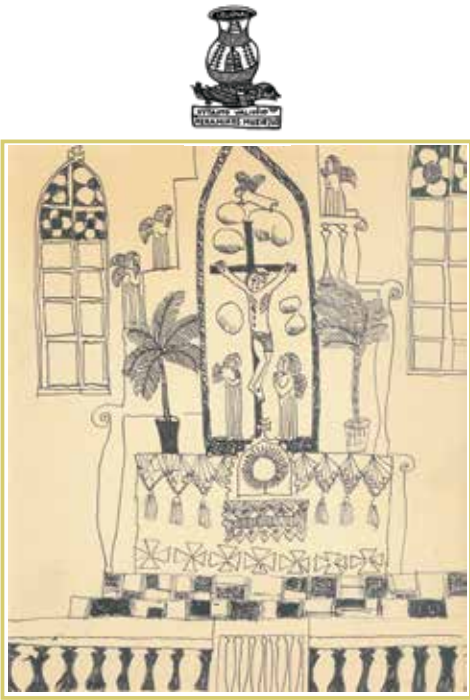
Užpildykite šį kuponą (iki 10 žodžių) ir mes atspausdinsime Jūsų skelbimą nemokamai per 2 savaites.

Skelbimo tekstas:.....

.....

Kontaktinis tel.

Užpildytą skelbimo kuponą atsiųskite paštu arba atneškite į redakciją (Maironio g. 34, Utena) iki 2024 m. rugpjūčio 6 d.

**Tarp Ažugirių ir Klivėnų,
Leliūnuos**

Aldonos ir Arvydo
Šaltenių
keramika, piešiniai, tapyba

2024 birželio 20–rugpjūčio 20

Vytauto Valiušio keramikos muziejus ir meno centras, Topolių g. 7, Leliūnai, Utenos r. sav.
II-V 10:00-18:00, VI 10:00-17:00. +370 671 90278; +370 686 22807

TELELOTO

Lošimas Nr. 1 477
Data: 2024-07-28
Skaičiai: 66 47 43 20 55 41 46 39 44 28 67 11 06 71 14 53 04 01 61
09 58 15 74 17 62 51 02 52 35 65 22 26 37 64 07 34 31 73 72 56 33
(TELELOTO+ pirmieji 11 kamuoliukų, keturi kampai, eilutė, įstrižainės) 05 68 12 24 13 54 03 10 29 08 42 63 75 38 32 (visa lentelė)
Užbraukus visą lentelę 10 255 Eur – 2 Užbraukus įstrižaines 11 Eur – 579
Užbraukus eilutę 2 Eur – 10 080 Užbraukus keturis kampus 2 Eur – 32 264

Papildomi prizai
0263786 Dviratis OUTLINER
0249331 Dviratis OUTLINER
0228046 Dviratis OUTLINER
0205134 Dviratis OUTLINER
0038981 Dviratis OUTLINER
01**432 Gertuvė „LTeam“
01**774 Kuprinė „LTeam“
023*324 Pakvietimas į TV studiją
007*942 Pakvietimas į TV studiją
005*596 Pakvietimas į TV studiją
021*515 Šiaurietiškojo ėjimo lazdos
020*433 Šiaurietiškojo ėjimo lazdos
001*851 Šiaurietiškojo ėjimo lazdos
0092626 TOYOTA COROLLA CROSS HYBRID

Laikraštis
**UTENOS
Diena**

ISSN 1648-0783
Redakcija
Maironio g. 34,
28144 Utena
Tel. +370 389 61460
utenosdiena@gmail.com
www.udiena.lt

udiena.lt

ŽINIOS GYVAI!

Skelbimai, reklama
Tel. +370 657 67376
reklama@utenosdiena.lt

Vyr. redaktorius
Lietuvos žurnalistų sąjungos narys
Vytautas Ridikas
Tel. +370 657 47758
redaktorius@utenosdiena.lt

Laikraščio redaktorė
Deimantė Zarankienė
deimante@utenosdiena.lt

Portalo udienu.lt redaktorė
Lina Narčienė
Tel. +370 657 67377
udienu.lt@gmail.com

Redakcinė kolegija
Daiva Čepėnienė
daiva@utenosdiena.lt
Visvaldas Kulakauskas
visvaldas@utenosdiena.lt
Elvyra Sabalytė
elvyra@utenosdiena.lt

Maketuotojos-dizainerės
Renata Daujotienė
Agnė Raudonienė

Prenumerata
Tel.: +370 389 61460,
+370 657 67376
prenumerata@utenosdiena.lt

Direktorius
Deividas Ridikas
Tel. +370 657 67375
deividas@utenosdiena.lt

Steigėja ir leidėja
UAB „Utenos diena“

Spausdino
„Media Regionalne Sp. z. o. o“

PAGRINDINĖS SAUGAUS ELGESIO VANDENYJE TAISYKLĖS

- 1 Įvertinkite savo įgūdžius – jei nemokate plaukti, laikykitės arčiau kranto.
- 2 Rinkitės gelbėtojų prižiūrimas vietas arba specialiai įrengtas maudyklas, neplaukite toli.
- 3 Vandens pramogoms rinkitės šviesųjį paros metą.
- 4 Prieš lipdami į vandenį susipažinkite su vandens telkiniu, jį apžiūrėkite, į vandenį lipkite labai atsargiai.
- 5 Nepalikite vaikų vienu vandens telkinyje ar šalia jo.
- 6 Nelipkite į vandenį jam žydint, kai jis yra dumblinas, putotas. Nesimaudykite ten, kur gausi vandens augalija.
- 7 Saugokitės srovių, bangų, duobių ir kitų kliūčių vandenyje.
- 8 Nelipkite į vandenį smarkiai įkaitę, apsvaigę, sirgdami ar pavargę, pilnu skrandžiu.
- 9 Stebėkite orų sąlygas, nesimaudykite žaibuojant, net jei audra yra gana toli nuo jūsų.
- 10 Nebūkite vieni - nutikus nelaimei šalia esantis žmogus gali pagelbėti.

Elkitės atsakingai
– nenardinkite vieni kitų,
nesistumdykite,
netikėtai panirus
galima įkvėpti
vandens, prarasti
orientaciją.

LIETUVOS HIDROMETEOROLOGIJOS
TARNYBA

Be UAB „Utenos diena“ sutikimo laikraščio informaciją naudoti draudžiama.

Prenumeratos vadybininkas atvyks pas Jus į namus Jums patogiu laiku ir užprenumeruos laikraštį „Utenos diena“, skambinkite tel. +370 389 61460.

Laikraščio „Utenos diena“ redakcijoje arba el. p. reklama@utenosdiena.lt priimame skelbimus į šiuos laikraščius: „Valstiečių laikraštis“, „Ūkininko patarėjas“, „Lietuvos rytas“, „Gimtasis Rokiškis“, „Zarasų kraštas“, „Anykšta“, „Švenčionių kraštas“, „Ukmergės žinios“, „Gimtoji žemė“ (Ukmergė), „Vilnis“ (Molėtai), „Kupiškėnų mintys“, „Šiaurės rytai“ (Biržai).

UAB „Utenos diena“ yra Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidyjų asociacijos narė.

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Laikraštis išeina antradieniais ir penktadieniais.
Tiražas 3 250

Tokiu šriftu išspausdinti straipsniai yra užsakomieji.

Redakcija už reklamos ir užsakomųjų straipsnių turinį bei klaidas neatsako.

